

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра права імені академіка УАН о. Івана Луцького

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою університету

«30» квітня 2026 року, протокол № 9

П Р О Г Р А М А

фахового іспиту

для прийому на навчання за

другим (магістерським) рівнем

зі спеціальності: К 9 «Правоохоронна діяльність»

Освітньо-професійна програма: «Правоохоронна діяльність»

Галузь знань: К «Безпека та оборона»

(денної та заочної форми навчання)

Івано-Франківськ

2026 р.

Програма фахового іспиту для другого (магістерського) рівня галузі знань К «Безпека та оборона» спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» / Габуда А.С. / Зварич Р.В. / Карчевський М.В. / Мельник А.Б. / Равлюк І.І. / Репецький С.П. Івано-Франківськ: ЗВО «Університет Короля Данила», 2026. 105 с.

Програму затверджено на засіданні кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького (протокол № 9 від «29» квітня 2026 року)

Розроблено робочою групою кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького

Габуда А.С. кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького

Зварич Р.В. доктор юридичних наук, професор, декан факультету суспільних та прикладних наук

Карчевський М.В. доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького

Мельник А.Б. старший інспектор відділу професійного навчання управління кадрового забезпечення ГУ НП в Івано-Франківській області, майор поліції, викладач кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького

Равлюк І.І. викладач кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького

Репецький С.П. кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького (гарант освітньої програми)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ВИМОГИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ.....	4
СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ БІЛЕТІВ.....	5
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ФАХОВОГО ІСПИТУ.....	5
ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ІСПИТУ.....	6

ВСТУП

Для здобуття освітнього рівня «магістр» за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність» можуть вступати особи, що здобули освітній рівень «бакалавр». Для вступу на навчання для здобуття освітнього рівня «магістр» за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність» вступники, які здобули ступінь бакалавра за іншою (крім К9 «Правоохоронна діяльність») спеціальністю складають вступне випробування у формі фахового іспиту, на якому вступник повинен продемонструвати компетентності і результати навчання, визначені стандартом вищої освіти освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 262 Правоохоронна діяльність, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28.05.2024 № 769 «Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти».

Мета фахового іспиту за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність» – визначення рівня професійних знань та умінь, необхідних для опанування освітніх компонентів за програмою підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність».

ВИМОГИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Фаховий іспит здійснюється в усній формі шляхом оцінювання рівня професійних знань, умінь та навичок вступників з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики.

Для вступного випробування при зарахуванні на навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» екзаменаційні завдання формуються з наступних освітніх компонент:

- 1) «Теорія держави і права»;
- 2) «Адміністративне право та процес України»;
- 3) «Кримінальне право України».
- 4) «Основи тактичної та вогневої підготовки правоохоронців».

Тривалість вступного випробування (включно з підготовкою) – 120 хвилин.

Організація та проведення фахового іспиту відбувається у порядку, визначеному у Положенні про приймальну комісію Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила».

Оцінки з фахового іспиту виставляє кожен член фахової атестаційної комісії. Рішення комісії про оцінку знань, проявлених при складанні іспиту, приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. За однакової кількості голосів голос Голови фахової атестаційної комісії є вирішальним.

Якщо відповідь вступника на іспиті не відповідає вимогам, фахова атестаційна комісія приймає рішення про те, що вступник не склав іспит і у протоколі засідання комісії йому проставляється «незараховано».

У випадку, якщо вступник не з'явився на засідання комісії для складання іспиту, в протоколі зазначається відповідний запис.

У разі повітряної тривоги під час складання фахового іспиту, іспит переривається, учасники можуть пройти до укриття. Якщо повітряна тривога буде короткочасною, учасники можуть продовжити складання фахового іспиту. Під час проведення фахового іспиту не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі в іспиті, про що складається відповідний акт.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Екзаменаційний білет складається з чотирьох питань з: «Теорії держави і права», «Адміністративного права та процесу», «Кримінального права», «Основ тактичної та вогневої підготовки правоохоронців».

Завдання білету мають міждисциплінарний (інтегрований) характер, спрямований на виявлення сформованості аналітичних, діагностичних, прогностичних умінь вступника. Білети рівноцінні за складністю і трудомісткістю та забезпечують перевірку готовності вступника до навчання.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Оцінювання знань з фахового іспиту здійснюється за такими критеріями: «зараховано/незараховано».

Характеристики критеріїв оцінювання знань	Критерії
вступник демонструє опанування змісту винесеного на іспит навчального матеріалу, має прийнятне знання нормативної бази, володіє змістом законодавчих актів	зараховано
вступник має безсистемні знання, або демонструє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу, змісту нормативної бази або відмовився від здачі роботи	не зараховано

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Тема 1. Вступ. Предмет науки загальної теорії права і держави, її місце в системі правознавства. Предмет теорії держави і права. Теорія права і теорія держави. Функції теорії держави і права. Поняття і зміст методології юридичної науки: основні підходи, методи, принципи, концепції та парадигми. Теорія держави і права в системі юридичних і суспільних наук. Співвідношення теорії права, соціології права і філософії права, теорії держави, політології та конституційного права.

Тема 2. Загальне поняття і основні риси держави. Тип і функції держави як основні характеристики її соціальної сутності. Загальне поняття і ознаки держави. Ознаки, які відрізняють державну владу від влади первісного соціально-однорідного суспільства. Основні теорії походження держави. Причини виникнення держави (соціально-класові і соціально-етнічні). Особливості процесів державотворення в сучасних умовах. Національні держави як результат здійснення основного права нації, народу на політичне самовизначення. Ознаки, які відрізняють державу від інших організацій в соціально-неоднорідному суспільстві. Поняття історичного типу держави. Основні причини зміни типів держави. Види історичних типів держави. Функції держави. Поняття функцій держави. Види функцій держави.

Тема 3. Форми держав. Загальні поняття і елементи форми держави. Поняття державного правління. Загальноісторичні види державного правління. Види форм правління сучасних держав. Форма правління. Форма правління Української держави за Конституцією України. Поняття державного устрою. Загальноісторичні види державного устрою. Види устрою сучасних держав. Державний устрій Української держави за Конституцією України. Поняття державного режиму. Основні види державних режимів. Сучасні державні режими. Зміни державного режиму сучасної України.

Тема 4. Механізм і апарат держави. Поняття механізму держави, його структура. Поняття апарату держави. Органи держави. Поняття органу держави. Види державних органів. Система «стримувань і противаг» органів законодавчої, виконавчої і судової влади. Принципи і риси апарату держав соціально-демократичної орієнтації.

Тема 5. Держава у політичній системі суспільства. Поняття політичної системи суспільства. Елементи політичної системи суспільства. Держава – центр, ядро політичної системи суспільства. Громадські об'єднання у політичній системі суспільства. Поняття громадського об'єднання. Види громадських об'єднань. Поняття громадської організації. Види громадських організацій. Поняття політичної партії. Види політичних партій. Поняття громадського руху. Трудові колективи у політичній системі. Політична система суспільства соціально-демократичної орієнтації. Принципи функціонування і розвитку політичної системи у суспільстві соціально-демократичної орієнтації. Форми взаємодії органів держави з громадськими об'єднаннями і трудовими колективами.

Тема 6. Правова держава-головний організатор і гарант здійснення та захисту основних прав людини. Поняття та принципи правової держави. Вихідні положення сучасної загальної теорії правової держави. Основні ознаки правової держави (соціально-змістовні і формальні). Громадянське суспільство. Поняття та ознаки громадянського суспільства. Правова держава як держава соціальної демократії. Становлення правової держави в Україні.

Тема 7. Сутність сучасних держав соціально-демократичної орієнтації. Поняття держави соціально-демократичної орієнтації. Основні різновиди таких держав. Внутрішні завдання і функції держав соціально-демократичної орієнтації (у гуманітарній, економічній та політичній сферах життя). Зовнішні завдання і функції держав соціально-демократичної орієнтації (в гуманітарній, економічній та політичній сферах життя).

Тема 8. Основні права людини, права нації, народу і права людства як загально соціальне явище. Міжнародні стандарти в галузі прав людини, в яких відображено процес поступового визнання основних прав людини. Сучасні міжнародно-правові акти. Міжнародний захист прав людини. Організаційна структура європейської системи захисту прав людини. Система обов'язків людини і громадянина. Поняття юридичного обов'язку. Класифікація обов'язків. Система прав дитини як складова системи прав людини. Поняття прав дитини. Нормативні акти про права дитини. Різновиди прав дитини. Система гарантій прав, свобод і обов'язків людини і громадянина в демократичній державі. Основні права нації, права народу. Поняття таких прав, їх види. Специфічні права національних меншин. Основні права людства.

Тема 9. Права людини і суб'єктивне юридичне право. Правовий статус особи. Право, як волевиявлення держави. Об'єктивне і суб'єктивне юридичне право. Суб'єктивне юридичне право та юридичний обов'язок. Суб'єкт права. Правоздатність, дієздатність, деліктоздатність суб'єкта права. Поняття юридичного обов'язку особи. Види обов'язків. Правовий (юридичний) статус особи. Поняття правового статусу особи. Структура правового статусу особи. Види правових статусів особи. Загальний статус. Спеціальний статус. Індивідуальний статус. Види правових статусів особи за суб'єктами. Конституційне закріплення прав людини в Україні. Особисті, політичні, економічні, соціальні, культурні права людини згідно з Конституцією України. Гарантії прав людини.

Тема 10. Об'єктивне юридичне право. Поняття права. Ознаки об'єктивного юридичного права. Поняття соціальної норми. Основні види соціальних норм. Ознаки, що відрізняють норми права від норм поведінки у первісному соціально-однорідному суспільстві. Ознаки, що відрізняють норми права від інших соціальних норм у соціально-неоднорідному (зокрема, класовому) суспільстві. Поняття правосвідомості. Елементи правосвідомості. Правова ідеологія. Правова психологія. Поведінкова частина правосвідомості. Функції правосвідомості. Структура правосвідомості. Правові знання. Правові оцінки. Правові установки.

Тема 11. Об'єктивне юридичне право у соціальній системі. Право – економіка - політика. Співвідношення права і економіки. Співвідношення права і політики. Взаємозв'язок держави і об'єктивного юридичного права. Функції права (правового регулювання). Поняття функцій права, їх види.

Тема 12. Типологія об'єктивного права. Сутність права соціально-демократичної орієнтації. Типологія права. Поняття історичного типу права. Види історичних типів права. Поняття перехідного типу права соціально-демократичної орієнтації. Загальні принципи об'єктивного юридичного права. Поняття принципів права; їх значення. Види принципів права. Загальнолюдські принципи юридичного права. Поняття таких принципів, їх види. Конкретно-історичні принципи права. Галузеві й міжгалузеві принципи права. Принципи інститутів права. Перехідний тип права соціально-демократичної орієнтації. Поняття права соціально-демократичної орієнтації. Типологічні принципи права соціально-демократичної орієнтації.

Тема 13. Правотворчість. Форми об'єктивного права. Загальна характеристика правотворчості. Поняття правотворчості. Риси правотворчості. Види правотворчості. Стадії правотворчості. Форми (джерела) права. Поняття форми права. Види зовнішніх форм права. Нормативно-правовий акт – основна форма права соціально-демократичної орієнтації. Закони. Поняття закону. Ознаки закону. Види законів. Поняття підзаконних нормативно-правових актів. Ознаки підзаконного нормативного акту. Основні види підзаконних нормативно-правових актів державних органів. Види підзаконних юридичних актів, які можуть набувати нормативного значення. Чинність нормативно-правових актів в часі (пряма, зворотня, переживаюча), в просторі, по колу осіб.

Тема 14. Система права. Система і систематизація нормативно-правових актів. Правова система і система права. Поняття правової системи. Сім'я правових систем. Різновиди сім'ї правових систем. Поняття системи права. Поняття структури системи права. Поняття галузі права. Види галузей права. Поняття інституту права. Види інститутів права. Система законодавства. Поняття системи законодавства. Поняття структури системи законодавства. Вертикальна структура законодавства. Горизонтальна структура законодавства. Державна структура законодавства. Систематизація законодавства. Поняття систематизації законодавства. Види (способи) систематизації законодавства. Поняття консолідації. Поняття кодифікації законодавства. Види кодифікації. Поняття інкорпорації законодавства. Види інкорпорації.

Тема 15. Правові (юридичні) норми. Загальна характеристика правової норми. Поняття правової норми. Ознаки загального характеру правової норми. Структура правової норми. Елементи правової норми. Поняття диспозиції, гіпотези, санкції. Види диспозицій, гіпотез, санкцій юридичних норм. Форми викладу правових норм у статтях нормативно-правових актів. Види правових норм.

Тема 16. Правомірна поведінка. Реалізація права. Загальна характеристика правомірної поведінки. Поняття правомірної поведінки. Ознаки

правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Поняття реалізації правових норм. Основні форми реалізації правових норм (використання, виконання, додержання норм права).

Тема 17. Законність і правопорядок. Загальна характеристика законності. Поняття і значення законності. Основні принципи законності у державі соціально-демократичної орієнтації. Поняття і значення правопорядку. Гарантії законності. Поняття гарантій законності. Види гарантій законності. Юридичні гарантії законності. Поняття юридичної гарантії законності. Поняття правової культури особи: її значення. Види правової культури. Поняття правового виховання. Засоби правового виховання. Поняття та значення юридичного всеобучу.

Тема 18. Тлумачення правових норм. Загальна характеристика тлумачення правових норм. Поняття тлумачення-з'ясування правових норм. Поняття тлумачення-роз'яснення правових норм. Необхідність тлумачення правових норм. Способи тлумачення правових норм. Поняття та види способів тлумачення. Види тлумачення правових норм. Поняття офіційного тлумачення. Його види. Поняття неофіційного тлумачення та його види. Акти тлумачення правових актів. Поняття інтерпретаційно-правового акта. Його ознаки. Види інтерпретаційно-правових актів.

Тема 19. Застосування правових норм. Загальна характеристика застосування правових норм. Основні риси правозастосувальної діяльності. Вимоги правильного застосування правових норм. Основні стадії застосування правових норм. Правозастосовні акти. Поняття акту застосування правових норм. Ознаки правозастосовних актів. Види правозастосовних актів. Застосування правових норм за аналогією у разі прогалини в законодавстві. Поняття прогалини праві. Поняття аналогії закону. Поняття аналогії права.

Тема 20. Правові відносини. Загальна характеристика правових відносин. Поняття правового відношення. Ознаки та види правовідносин. Склад правовідносин: суб'єкти, об'єкти і зміст правовідносин. Поняття об'єкта правовідносин. Види об'єктів. Юридичний та фактичний зміст правовідносин. Поняття суб'єкта правовідносин. Види суб'єктів правових відносин. Правоздатність, дієздатність, деліктоздатність суб'єкта правовідносин. Юридичні факти. Поняття юридичного факту. Види юридичних фактів.

Тема 21. Юридична відповідальність за правопорушення. Загальна характеристика правопорушення. Поняття правопорушення. Ознаки правопорушення. Склад правопорушення. Суб'єкти правопорушення. Поняття деліктоздатності. Об'єкти правопорушення (поняття; види). Об'єктивна сторона правопорушення. Суб'єктивна сторона правопорушення. Види (форми) вини. Види правопорушень. Злочини. Проступки (види проступків). Юридична відповідальність. Поняття юридичної відповідальності. Функції юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Стадії юридичної відповідальності.

Тема 22. Правове регулювання суспільних відносин. Загальна характеристика правового регулювання. Поняття правового регулювання. Види

правового регулювання. Стадії правового регулювання. Сфери та межі правового регулювання. Поняття сфери правового регулювання. Види сфер і меж правового регулювання. Предмет, метод і типи правового регулювання. Поняття предмету правового регулювання. Поняття методу правового регулювання; види методів правового регулювання. Поняття типу правового регулювання. Види типів правового регулювання. Механізм правового регулювання. Поняття механізму правового регулювання. Елементи механізму правового регулювання. Техніка правового регулювання. Поняття юридичної техніки. Види юридичної техніки. Ефективність правового регулювання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабкін В. Д. Філософія права та загальна теорія держави і права: проблеми взаємодії. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. 2013. Вип. 12. С. 3–8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_022_2013_12_3.
2. Бабкіна О. В., Волинка К. Г. Теорія держави і права у схемах і визначеннях. К. 2004. 144 с.
3. Бандурка О. М., Головка О. М., Логвиненко І. А. та ін. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. 2-ге вид., допов. та змін. Харків: ХНУВС, 2021. 596 с.
4. Волинка К. Г. Теорія держави і права : навч. посіб. К.: МАУП, 2003. 240 с. URL: http://chitalka.info/pr3_10/pr3_10index.htm.
5. Гончаренко В. Д. Історія держави і права України: підручник. 2019. Х.: Право, 554 с.
6. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року №55-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/55-12>.
7. Дзевелюк М. В. Державна політика та функції сучасної держави : до проблеми взаємозв'язку. Jurnalul Juridic Național : teorie și practică. 2016. № 8. С. 21–25.
8. Дідич Т. О. Нормопроекування: питання теорії та методології : монографія. К.: Вид-во Європ. університету, 2010. – 160 с.
9. Жаровська І. М. Сучасна теорія держави і права: традиційність та новаторство підходів. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2016. № 837. С. 252–257. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_837_43.
10. ЗУ Про проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року № 1427-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1427-12>
11. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 року № 995_015. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
12. Загальна теорія держави і права : підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. ;

за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрНУ України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрНУ України О. В. Петришина. Харків : Право, 2011. 584 с.

13. Загальна теорія держави і права / М.В.Цвік. Харків : Право, 2002. 432 с. URL: http://the-la/rija_teorija_derzhavi_i_prava_m_v_cvik_kharkiv._

14. Заморська Л. І. Дія та дійсність нормативності права (за Г. Кельзенем). Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». 2012. Т. 11. С. 282–288.

15. Заморська Л. І. Правова нормативність як основа механізму дії права : монографія. Одеса : Фенікс, 2013. 304 с.

16. Заморська Л. І. Функції права: змістовно-теоретичний аналіз. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції, 2015. Вип. 6. С. 3–9.

17. Зварич Р. В. Проблеми трансформації регулятивної функції права: ретроспективний аналіз та перспективний аналіз: монографія. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2018. 564 с.

18. Кельман М. С. Загальна теорія держави і права : підручник. Київ: «Кондор», 2016. 716 с.

19. Кельман М. С. Право як феномен природи. Право як регулятор суспільних відносин : історія, теорія, практика : Міжнародна науково-практична конференція (м. Київ, 18-19 квітня 2016 року). 2016. С. 48–54.

20. Кельман М. С. Проблеми суверенітету на сучасному етапі державотворення. Проблеми формування національної правової системи України та її адаптації до європейського права: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 5-6 травня 2017р.). 2017. С. 96–101.

21. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 02.10.2013 р. № 995_004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

22. Конституція України : Верховна Рада України : Право, 2019. 82 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

23. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести : підручник. 2-ге вид. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 584 с.

24. Онуфрієнко О. Правові засоби як основна категорія теорії права. Українське право. 2003. № 1. С. 90–99.

25. Оніщенко Н. М. Система права як юридична основа правової системи. Правова держава : щорічник наук.пр. 2002. вип. 13. С. 39–47.

26. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово». 2004. 240 с.

27. Плавич В. П. Проблема колізій та шляхів їх подолання в сучасному законодавстві України. Правова держава : щорічник наук. пр. 2002. Вип. 13. С.500–505.

28. Подковенко Т. О. Система законодавства: загальнотеоретична характеристика. Держава і право. Юрид. і політ. науки : зб. наук. пр. 2003. Вип. 21. С. 77–83.

29. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. Одеська національна юридична академія. Вид. 5-те : Юридична література, 2002. 173 с.
30. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навчальний посібник. Вид. 5-те, зі змінами. К.: Атіка. 2001. URL:http://the-law.at.ua/load/juridichna_literatura/teorija_derzhavi_i_prava/rabinovich_p_m_osnovi_zagalnoji_teoriji_prava_ta_derzhavi_vidannja_5_te_zi_zminami_navchalnij_posibnik_k_atika_2001/2-1-0-24.
31. Скаун О. Ф. Загальна теорія права і держави: проблематизація та переосмислення метатеорії. Бюлетень Міністерства юстиції України, 2012. № 4. С. 27–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2012_4_6.
32. Скаун О. Ф. Теорія права і держави : підручник ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Вид. 3-тє, доп. і перероб. К. : Правова єдність, 2011. 524 с.
33. Скрипнюк О. В. Демократія: Україна і світовий вимір (концепції, моделі та суспільна практика). К. : Логос, 2006. 368 с.
34. Скуратівський А. Взаємозв'язок правової культури і соціального буття в процесі суспільної трансформації. Право України. 2004. № 1. С. 17–18.
35. Словничок юридичних термінів : навч. посіб. / Уклад. В. П. Марчук. К.: МАУП, 2003. 128 с.
36. Теорія держави і права : підручник. / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В.С. Смородинський та ін. ; за ред. О.В.Петришина. Х.: Право, 2015. 368с.
37. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О.Б. Горова, А. М.Завальний, Н. В. Заяць та ін. ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О.Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
38. Теорія держави і права : навч. посіб. для підгот. фахівців з інформ. Безпеки / О. О. Тихомиров, М. М. Мікуліна, Ю. А. Іванов та ін. ; за заг. ред. Л.М. Стрельбицької. Київ: Кондор-Видавництво, 2016. 332 с.
39. Теорія держави і права : посіб. для підгот. до держ. іспитів / Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський, Г. О. Христова ; за заг. ред. О. В. Петришина. 5-те вид., допов. і змінене. Х. : Право, 2016. 198 с.
40. Тлумачний словник з теорії держави і права / авт.упоряд. К. Г. Волинка. К.: Магістр ХХІ сторіччя, 2006. 112 с.
41. Тлумачний словник-мінімум з юридичної термінології (англо-український) : Legal Terminology Explanatory Thesaurus (English-Ukrainian): словник / О. В. Пушкіна, О.Б. Тарнопольський, М.Р. Кабанова, Н.В. Никоненко, П.В. Бредбієр. Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2013. 96 с.
42. Тодика Ю. М. Тлумачення Конституції і законів України: теорія та практика : монографія. Х. : Факт, 2003. 328 с.
43. Україна: права людини в перехідний період / під ред. В. І.Денисова, В. І.Свінтова. К., 2001. 184 с.

44. Українсько-англійський словник правничої термінології : уклад. Л. В. Мисик ; відп.ред. В. Т. Нор. К. : Юрінком Інтер, 1999. 528с.
45. Федоренко Г. О. Загальнотеоретичні проблеми функціонування держави в умовах регіоналізації. Право України, 2004. № 11. С. 129–131.
46. Федоренко Г. О. Поділ та єдність влади: інтеграційні механізми на парламентському рівні. Право України, 2002. № 11. С. 13–15.
47. Фулей Т. Загальнолюдські (загально цивілізаційні) принципи права: деякі теоретичні аспекти. Право України, 2003. № 7. С. 24–29.
48. Ющик О. І. Суб'єктивне право – вихідний пункт дослідження права. Держава і права. Юрид. і політ науки : зб. наук. пр. 2003. Вип. 21. С. 16–23.
49. Якубенко В. Напрями підвищення ефективності реалізації принципів соціальної держави // Українське право. 2003. № 1. С. 100–106.
50. Якубовський О. Взаємодія держави і громадянського суспільства в Україні. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України, 2004. № 1. С. 317–321.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ З ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА:

1. Акти застосування норм права: поняття та ознаки.
2. Апарат і механізм держави: структура та функції.
3. Види норм права та їх класифікація.
4. Види органів держави та їх ознаки.
5. Види правовідносин та критерії їх класифікації.
6. Види правової поведінки: правомірна та неправомірна.
7. Види форм держави: правління, устрій, режим.
8. Гарантії законності: поняття та значення.
9. Громадянське суспільство: поняття, ознаки та взаємодія з державою.
10. Держава у політичній системі суспільства.
11. Закон: поняття та види.
12. Законність: принципи та засоби забезпечення.
13. Колізії в законодавстві.
14. Конституція як Основний Закон: місце та роль у системі законодавства.
15. Методи правового регулювання та їх особливості.
16. Норма права: структура та види.
17. Нормативно-правовий акт: поняття та види.
18. Об'єкти правовідносин: поняття та класифікація.
19. Органи держави: поняття, ознаки та класифікація.
20. Поняття та класифікація функцій держави.
21. Поняття та класифікація юридичних фактів.
22. Поняття та ознаки органів держави.
23. Поняття та ознаки права і держави.

24. Правова держава: ознаки та взаємодія з громадянським суспільством.
25. Правова культура: поняття, структура та значення.
26. Правова поведінка: поняття, види та ознаки.
27. Правовідносини: поняття, ознаки, структура.
28. Правопорушення: поняття, ознаки та види.
29. Правосвідомість: структура та функції.
30. Правосуб'єктність: поняття, структура та види.
31. Правотворчість: поняття, суб'єкти та принципи.
32. Правотворча діяльність як форма соціального управління.
33. Принципи права та їх характеристика.
34. Прогалини в законодавстві.
35. Реалізація норм права: форми та особливості.
36. Склад правопорушення: елементи та характеристика.
37. Соціальні норми: поняття, види та властивості.
38. Стадії застосування норм права: вимоги та особливості.
39. Стадії процесу правового регулювання.
40. Система права: поняття, елементи та структура.
41. Система законодавства: поняття та зміст.
42. Система юридичних наук і місце ТДП серед них.
43. Суб'єкти правотворчої діяльності.
44. Теорії походження держави.
45. Тлумачення норм права: поняття, способи та види.
46. Форми (джерела) права: поняття та види.
47. Функції держави: класифікація та характеристика.
48. Функції права: види та їх характеристика.
49. Функції теорії держави і права.
50. Юридична відповідальність: поняття, ознаки, види та підстави.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС УКРАЇНИ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Тема 1. Основні категорії адміністративного права.

Дефініція адміністративного права. Предмет адміністративного права. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади. Види публічного адміністрування. Адміністративний орган. Публічний інтерес. Відносини відповідальності публічної адміністрації, або судового і адміністративного оскарження її дій. Публічна адміністрація і відносини адміністративних зобов'язань.

Тема 2. Предмет і система адміністративного права України.

Призначення адміністративного права. Відносини, що складають предмет адміністративного права. Відмежування адміністративного права від цивільного. Система адміністративного права. Призначення адміністративного права.

Відносини, що складають предмет адміністративного права. Відмежування адміністративного права від цивільного. Система адміністративного права.

Тема 3. Метод адміністративного права.

Поняття методу правового регулювання суспільних відносин. Метод субординації. Метод координації. Метод реординації. Приписи в адміністративно-правовому регулюванні. Заборони в адміністративно-правовому регулюванні. Дозволи в адміністративно-правовому регулюванні. Владність адміністративно-правового регулювання.

Тема 4. Соціальне призначення адміністративного права.

Виникнення адміністративного права. Публічність адміністративного права. Адміністративне право у галузевій класифікації правової системи. Структура адміністративного права. Функції адміністративного права. Джерела адміністративного права. Взаємодія адміністративного права з іншими галузями права. Відмежування адміністративного права від інших галузей права. Розмежування адміністративного і цивільного права. Розмежування адміністративного і фінансового права. Розмежування адміністративного і корпоративного права.

Тема 5. Джерела адміністративного права.

Національні джерела адміністративного права. Основні національні джерела адміністративного права. Конституція України. Закони як національні джерела адміністративного права України. Підзаконні нормативно-правові акти. Спеціальні джерела адміністративного права періоду воєнного стану.

Міжнародні джерела адміністративного права. Міжнародні договори. Міжнародні джерела адміністративного права в період національного спротиву повномасштабній збройній агресії російської федерації проти України.

Значення для адміністративного права України юридичних актів ЄС. М'яке право.

Рішення судових органів як джерела адміністративного права. Практика Європейського суду з прав людини. Рішення Конституційного Суду України. Типові і зразкові рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного суду.

Тема 6. Адміністративно-правові норми. Адміністративно-правові відносини.

Поняття адміністративно-правової норми. Державні гарантії дії адміністративно-правових норм. Відмінність адміністративно-правових норм від норм інших галузей права. Структура адміністративно-правової норми. Гіпотеза та її види. Диспозиція та її види. Санкція. Класифікація адміністративно-правових норм. Реалізація норм адміністративного права. Види реалізації (виконання, використання, додержання, застосування). Вимоги до застосування норм адміністративного права (законність, обґрунтованість, доцільність).

Поняття адміністративно-правових відносин. Публічне адміністрування - сфера виникнення адміністративних правовідносин. Адміністративно-правові та суспільні відносини. Адміністративно-правові відносини та адміністративно-

правові норми. Адміністративно-правові відносини та юридичні факти. Особливості адміністративно-правових відносин. Види адміністративних правовідносин.

Тема 7. Суб'єкти адміністративного права.

Поняття суб'єктів адміністративного права. Соціальні та юридичні ознаки суб'єкта адміністративного права. Суб'єкт адміністративного права і суб'єкт адміністративних правовідносин. Складові адміністративної правосуб'єктності. Адміністративна правоздатність. Адміністративна дієздатність. Наявність прав у сфері публічного адміністрування. Наявність адміністративно-правових обов'язків. Система суб'єктів адміністративного права. Публічна адміністрація як суб'єкт адміністративного права. Громадяни як суб'єкти адміністративного права. Іноземці як суб'єкти адміністративного права. Адміністративно-правовий статус об'єднань громадян. Види об'єднань громадян. Політичні партії та громадські об'єднання. Способи легалізації громадських об'єднань.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЯК СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Тема 8. Адміністративний орган.

Компетенція адміністративного органу (суб'єкта публічного адміністрування). Повноваження суб'єкта публічного адміністрування. Наділення адміністративними повноваженнями, делегування повноважень.

Органи виконавчої влади. Кабінет Міністрів України. Другий рівень органів виконавчої влади - центральні органи виконавчої влади. Третій рівень органів виконавчої влади - місцеві державні адміністрації. Військові адміністрації.

Тема 9. Президент України і публічна адміністрація.

Президент України і система органів публічної адміністрації. Президент України та інші гілки влади. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади. Повноваження Президента України щодо формування структур публічної адміністрації. Повноваження Президента України щодо визначення змісту діяльності структур публічної адміністрації. Повноваження Президента України щодо забезпечення законності у сфері публічного адміністрування. Повноваження Президента України щодо управління у сферах національної безпеки та оборони держави. Консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи і служби Президента України. Акти Президента України.

Тема 10. Кабінет Міністрів України і публічна адміністрація.

Місце Кабінету Міністрів України в системі органів публічної адміністрації. Основні завдання Кабінету Міністрів України. Принципи діяльності Кабінету Міністрів України. Правові засади діяльності Кабінету Міністрів України. Склад Кабінету Міністрів України та статус його членів. Програма діяльності Кабінету Міністрів України. Компетенція Кабінету Міністрів України. Урядові комітети. Акти Кабінету Міністрів України.

Тема 11. Центральні органи виконавчої влади в публічній адміністрації.

Поняття центральних органів виконавчої влади як суб'єктів публічної адміністрації. Види центральних органів виконавчої влади. Міністерства і системи органів публічної адміністрації. Правові засади діяльності міністерств. Акти міністерств. Адміністративно-правовий статус державних служб, державних агентств, державних інспекцій, державних бюро. Центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом в системі органів публічної адміністрації. Правові засади діяльності центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом. Акти центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом. Взаємодія центральних органів виконавчої влади з іншими у суб'єктами публічної адміністрації.

Тема 12. Місцеві органи виконавчої влади в публічній адміністрації.

Поняття місцевих органів виконавчої влади як суб'єктів публічної адміністрації. Види місцевих органів виконавчої влади. Місцеві державні адміністрації в системі органів публічного адміністрування. Основні завдання місцевих державних адміністрацій. Принципи діяльності місцевих державних адміністрацій. Правові засади діяльності місцевих державних адміністрацій. Повноваження місцевих державних адміністрацій. Делегування місцевим державним адміністраціям повноважень обласних і районних рад. Відносини місцевих державних адміністрацій з іншими суб'єктами публічного адміністрування. Відносини місцевих державних адміністрацій з громадянами. Акти місцевих державних адміністрацій. Оскарження та скасування актів місцевих державних адміністрацій. Апарат місцевих державних адміністрацій.

Тема 13. Органи місцевого самоврядування в публічній адміністрації.

Характерні риси місцевого самоврядування. Представницькі органи. Виконавчі органи. Сільський, селищний, міський голова. Органи самоорганізації населення. Порядок створення, реорганізації та ліквідації органів місцевого самоврядування. Правові засади функціонування органів місцевого самоврядування. Делегування повноважень районних і обласних рад відповідним місцевим державним адміністраціям. Органи самоорганізації населення. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Взаємодія місцевих органів місцевого самоврядування з іншими у суб'єктами публічного адміністрування в умовах воєнного стану.

РОЗДІЛ 3. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ

Тема 14. Методи та форми публічного адміністрування.

Поняття методів публічного адміністрування. Види методів публічного адміністрування. Переконавання в публічному адмініструванні. Заохочення в публічному адмініструванні. Примус в публічному адмініструванні. Види примусових заходів в публічному адмініструванні. Заходи попередження в умовах

воєнного стану. Заходи припинення. Заходи відповідальності за порушення установлень публічної адміністрації.

Поняття форм публічного адміністрування. Види форм публічного адміністрування. Адміністративна нормотворчість. Адміністративне розпорядництво. Адміністративний договір. Реєстраційні та інші юридично значущі дії. Організаційні дії. Матеріально-технічні операції.

Тема 15. Адміністративні послуги.

Поняття адміністративної послуги. Ознаки адміністративної послуги. Види адміністративних послуг. Нормативні акти, які встановлюють підстави та процедури надання адміністративних послуг. Адміністративні послуги в предметі адміністративного права. Суб'єкти надання адміністративних послуг. Суб'єкти отримання адміністративних послуг. Юридичний зміст адміністративної послуги. Адміністративні послуги як засіб реалізації прав громадян. Акти адміністративних послуг.

Тема 16. Інструменти публічного адміністрування.

Юридична природа інструментів публічного адміністрування. Поняття та сутність інструментів публічного адміністрування. Класифікація інструментів публічного адміністрування. Вибір належного інструмента публічного адміністрування. Адміністративний розсуд. Значення адміністративного розсуду при застосуванні інструментів публічного адміністрування. Умови застосування адміністративного розсуду. Підзаконний нормативно-правовий акт. Поняття та ознаки підзаконного нормативно-правового акта. Види підзаконних нормативно-правових актів. Поняття та риси адміністративних актів. Оформлення та зміст адміністративного акта. Форма адміністративного акта.

Поняття, значення та ознаки адміністративного договору. Види адміністративних договорів. Укладання адміністративних договорів. Чинність адміністративного договору. Нікчемність адміністративного договору. Поняття та ознаки фактичної дії. Сфера застосування фактичних дій.

Тема 17. Адміністративно-правові режими.

Адміністративно-правовий режим: поняття, ознаки та зміст. Спеціальні адміністративно-правові режими. Надзвичайні адміністративно-правові режими. Правовий режим воєнного стану. Правовий режим надзвичайного стану. Правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації. Постійні адміністративно-правові режими. Режим державної таємниці. Митний режим. Прикордонний режим.

РОЗДІЛ 4. АДМІНІСТРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

Тема 18. Загальні положення про адміністративну процедуру.

Публічне адміністрування та адміністративна процедура. Європейські традиції адміністративної процедури. Поняття й сутність адміністративної процедури. Ознаки адміністративної процедури. Види адміністративної процедури. Заявна і втручальна процедура. Класифікація адміністративної

процедури. Поняття й ознаки адміністративного акта. Законодавство про адміністративну процедуру. Принципи адміністративної процедури. Поняття та значення принципів адміністративної процедури.

Тема 19. Захист приватної особи у сфері публічного адміністрування.

Поняття адміністративного оскарження. Підстави та порядок подання скарги. Предмет адміністративного оскарження. Можливі наслідки розгляду скарги. Підстави та процедури, за якими суб'єкт публічного адміністрування відшкодовує шкоду, завдану приватній особі російською федерацією.

Тема 20. Захист приватної особи у сфері публічного адміністрування в період воєнного стану.

Поняття, законодавче регулювання та види захисту приватної особи у сфері публічного адміністрування в період воєнного стану. Особливості захисту громадян України на тимчасово окупованих територіях. Особливості захисту поранених та (або) осіб з інвалідністю, які постраждали від російських терористів. Особливості захисту внутрішньо переміщених осіб. Особливості захисту суб'єктів господарювання, що постраждали від російських терористів.

РОЗДІЛ 5. СЛУЖБОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Тема 21. Поняття, предмет, система та джерела службового права України.

Поняття службового права. Предмет службового права. Система службового права. Джерела службового права.

Тема 22. Поняття, мета, завдання, функції та принципи державної служби.

Поняття, мета, завдання, функції та принципи державної служби. Конституційно-правові основи державної служби. Поняття та особливості державної служби. Мета, завдання і функції державної служби. Принципи державної служби.

Тема 23. Правовий статус державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування.

Поняття та види державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування. Поняття правового статусу державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування. Службова кар'єра державних службовців.

Патронатна служба як особливий вид публічної служби. Легальні засади патронатної служби. Правове регулювання проходження патронатної служби в окремих органах публічної влади.

Тема 24. Запобігання корупційним проявам у публічній службі.

Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними. Визначення подарунка та його відмінність від неправомірної вигоди. Подарунки, які заборонено приймати. Дії публічного службовця в разі виявлення подарунка,

забороненого до приймання, або неправомірної вигоди. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Види діяльності, забороненої для публічних службовців. Фінансовий контроль щодо публічних службовців. Подання декларацій та повідомлень суб'єктами декларування. Наслідки порушення вимог фінансового контролю.

Тема 25. Особливості юридичної відповідальності публічних службовців.

Поняття юридичної відповідальності публічних службовців. Кримінальна відповідальність. Адміністративна відповідальність публічних службовців. Дисциплінарна відповідальність публічних службовців. Цивільно-правова (матеріальна) відповідальність.

РОЗДІЛ 6. СПЕЦІАЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

Тема 26. Публічне адміністрування в галузі оборони України.

Загальна характеристика галузі оборони України в умовах повномасштабного російського терористичного вторгнення. Законодавче регулювання публічного адміністрування у галузі оборони України. Цивільно-військове співробітництво. Законодавче регулювання правового статусу громадян України як суб'єктів адміністративного права у галузі оборони України. Проходження військової служби громадянами України. Характеристика військового обов'язку громадян України.

Тема 27. Адміністративно-правовий статус військовослужбовця збройних сил, інших сил оборони України.

Компетенція військовослужбовця. Завдання та обов'язки військовослужбовця. Права військовослужбовця. Права та пільги пораненим і таким, що отримали інвалідність, військовослужбовцям. Відповідальність адміністративних органів за порушення прав військовослужбовців. Дисциплінарна відповідальність військовослужбовців.

Тема 28. Адміністративні органи в галузі оборони України.

Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України. Рада національної безпеки і оборони України. Ставка Верховного Головнокомандувача. Головнокомандувач Збройних Сил України. Міністерство оборони України. Генеральний штаб України Збройних Сил України.

Підготовка громадян України до національного спротиву. Законодавче регулювання публічного адміністрування національного спротиву.

РОЗДІЛ 7. АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНЕ ПРАВО

Тема 29. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності.

Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. Законодавчі акти, що регулюють відносини адміністративної відповідальності.

Тема 30. Законодавче забезпечення відповідальності за адміністративні правопорушення (проступки).

Конституційність відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень. Законодавство України про адміністративні правопорушення. Характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення. Характеристика інших актів законодавства щодо адміністративних правопорушень. Взаємодія Кодексу України про адміністративні правопорушення з іншими актами законодавства, що регулюють адміністративну відповідальність. Повноваження місцевих рад щодо прийняття рішень, за порушення яких передбачається адміністративна відповідальність. Чинність закону про відповідальність за адміністративні правопорушення.

Тема 31. Адміністративне правопорушення.

Визначення адміністративного проступку в законодавстві. Розвиток поняття «адміністративний проступок» і його співвідношення з поняттям «адміністративне правопорушення».

Суспільна небезпечність і шкідливість адміністративного проступку. Співвідношення адміністративного проступку і злочину. Відмежування адміністративного правопорушення від дисциплінарного правопорушення.

Тема 32. Склад адміністративного проступку.

Поняття складу адміністративного проступку. Види складів адміністративного проступку. Система ознак складу. Об'єкт адміністративного проступку. Об'єктивна сторона адміністративного проступку. Суб'єкт адміністративного проступку. Суб'єктивна сторона адміністративного проступку. Вчинення адміністративного правопорушення умисно. Вчинення адміністративного правопорушення з необережності. Види адміністративних правопорушень. Запобігання адміністративним правопорушенням.

Тема 33. Адміністративна відповідальність.

Поняття і підстави адміністративної відповідальності. Законодавче забезпечення адміністративної відповідальності. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. Принципи адміністративної відповідальності. Вік, після досягнення якого настає адміністративна відповідальність. Адміністративна відповідальність посадових осіб. Відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів. Особливості відповідальності поліцейських за військові адміністративні правопорушення. Відповідальність іноземних громадян і осіб без громадянства. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність (крайня необхідність, необхідна оборона, неосудність). Можливість звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення.

Вікові межі адміністративної відповідальності неповнолітніх. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх. Застосування до неповнолітніх загальних підстав адміністративної відповідальності.

Тема 34. Адміністративні стягнення.

Поняття адміністративного стягнення. Мета адміністративного стягнення. Система адміністративних стягнень. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх. Основні і додаткові адміністративні стягнення. Попередження. Штраф. Оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення. Конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення. Позбавлення спеціального права, наданого даному громадянину. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Адміністративний арешт. Адміністративний арешт з утриманням на гауптвахті. Накладення адміністративного стягнення.

Тема 35. Загальні засади адміністративно-деліктного провадження (провадження в справах про адміністративні проступки).

Поняття адміністративно-деліктного провадження (процесу). Завдання адміністративно-деліктного провадження. Порядок провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Загальна характеристика заходів забезпечення адміністративно-деліктного провадження. Доставлення порушника. Адміністративне затримання. Особистий огляд і огляд речей. Вилучення речей і документів (у тому числі посвідчення водія). Тимчасове затримання транспортного засобу. Відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими і маломірними суднами та огляд на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, а також щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції. Привід. Суб'єкти, яким надано право застосовувати заходи процесуального примусу.

Складення протоколу про адміністративне правопорушення. Особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення. Надіслання протоколу. Місце протоколу про адміністративне правопорушення у системі процесуальних документів адміністративно-деліктного провадження.

Зміст постанови по справі про адміністративне правопорушення. Види постанов по справі про адміністративне правопорушення.

РОЗДІЛ 8. АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО

Тема 36. Загальні положення адміністративного судочинства.

Загальні положення про структуру адміністративного судочинства. Система адміністративних судів. Предметна юрисдикція. Інстанційна юрисдикція. Територіальна юрисдикція. Суб'єкти адміністративного судочинства та

процесуальні права й обов'язки. Об'єкт і предмет доказування. Оцінювання доказів судом. Роль учасників розгляду справи в доказуванні.

Тема 37. Стадії та процесуальні строки адміністративного судочинства. Заходи процесуального примусу.

Поняття та зміст стадій адміністративного судочинства. Поняття позовного та спрощеного провадження. Відкриття провадження. Підготовче провадження. Розгляд справи по суті. Судові виклики та повідомлення, судові витрати.

Поняття та зміст заходів процесуального примусу. Види процесуального примусу. Забезпечення позову за адміністративним позовом.

Тема 38. Адміністративний позов. Провадження в суді першої інстанції.

Поняття та зміст адміністративного позову. Відзив на позовну заяву. Відповідь на відзив і пояснення третьої особи. Нерозривний взаємозв'язок позовної заяви та відкриття провадження в адміністративній справі.

Підготовче провадження. Врегулювання спору за участю судді. Розгляд справи по суті та винесення рішення адміністративного суду.

Тема 39. Провадження з перегляду судових рішень. Виконання судових рішень.

Перегляд судових рішень: апеляційне провадження, касаційне провадження, за нововиявленими обставинами або за виключними обставинами Апеляційне провадження. Касаційне оскарження. Розгляд типових і зразкових справ. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах. Перспективи розвитку адміністративного судочинства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України [Текст] : станом на 14 січ. 2019 р. : відповідає офіц. тексту. Офіц. вид. Харків : Право, 2019. 246 с.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради Української РСР. (ВВР) 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
4. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.
5. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012. Офіційний вісник України. 2012. №76. Ст. 44 (з наступ. змін. та допов.).
6. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. Офіц. вісн. України. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).
7. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. №2939-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. №32. Ст. 314 (з наступ. змін. та допов.).

8. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. Офіц. вісн. України. 2014. № 49. Ст. 2056 (з наступ. змін. та допов.).
 9. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. №393/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст. 256 (з наступ. змін. та допов.).
 10. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. №2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. №48. Ст. 650 (з наступ. змін. та допов.).
 11. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. Відомості Верховної Ради. 2014. № 13. Ст. 222 (з наступ. змін. та допов.).
 12. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. Відом. Верхов. Ради України. 1997. № 25. Ст. 1190 (з наступ. змін. та допов.).
 13. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. Відом. Верхов. Ради України. 1999. № 18. Ст. 774 (з наступ. змін. та допов.).
 14. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. Відом. Верхов. Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379 (з наступ. змін. та допов.).
 15. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. Офіційний вісник України. 2007 р. № 44. ст. 12 (з наступ. змін. та допов.).
 16. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 р. Відом. Верхов. Ради України. 2000. № 40. Ст. 338 (з наступ. змін. та допов.).
- Монографії, підручники, навчальні посібники тощо:*
17. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: навч.посіб. / І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін.; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2019. 190 с.
 18. Адміністративно-правова реформа в Україні, за заг. ред. С. В. Петкова. Київ: КНТ, 2022. 180 с.
 19. Адміністративно-судове процесуальне право України : підручник / [Д. В. Лученко, Ю. В. Георгієвський, М. І. Белікова та ін.] ; за заг. ред. проф. Д. В. Лученка. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. 696 с.
 20. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько та ін. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
 21. Адміністративне право України : підручник / В. В. Середа та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 680 с.
 22. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб / О. І. Остапенко та ін., вид. 2-е, доп. Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.
 23. Адміністративне право: підручник / за заг. ред. проф. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2020. 390 с.
 24. Адміністративний процес України: теорія, практика: підручник / М.І.Смокович, В.М. Бевзенко. Київ: Дакор, 2022. 1256 с.
 25. Адміністративний процес : навч. посіб. / О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк, С. М. Гусаров та ін. ; за заг. ред. О. Ю. Салманової, А. Т. Комзюка. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС. 2022. 412с.

26. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М.М.Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми : Сумський державний університет, 2019. 108 с.

27. Кісіль З. Р., Швець Д.В., Кобко Є.В. Адміністративне право : навч. посіб. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 934 с.

28. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія / В. Галуцько та ін. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 704 с.

29. Національна поліція України в умовах воєнного стану. Настільна книга поліцейського/ під. заг. ред. І. М. Копотуна. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 508 с.

30. Писаренко Н. Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український контекст): монографія. Харків: Право, 2019. 248 с.

31. Габуда А.С., Огерук І.С. Законотворча еквілібристика з е-декларуванням в Україні. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2023. Том 34 (73) № 5. С. 19-24.

32. Габуда А.С., Мельникович М.С. Невиконання рішень адміністративних судів: причини та шляхи подолання. Наукові перспективи. 2025. № 3 (57). С. 987-996.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ З АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ

1. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади.
2. Поняття, характерні риси та завдання адміністративного права.
3. Система та джерела адміністративного права.
4. Відмежування адміністративного права від інших галузей права.
5. Предмет і метод адміністративного права.
6. Поняття адміністративно-правової норми та її структура.
7. Реалізація норм адміністративного права.
8. Суб'єкт адміністративного права і суб'єкт адміністративних правовідносин.
9. Адміністративна правосуб'єктність.
10. Президент України і система органів публічної адміністрації.
11. Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади.
12. Центральні органи виконавчої влади в системі органів публічної влади.
13. Поняття місцевих органів виконавчої влади як суб'єктів публічної адміністрації.
14. Поняття та види методів публічного адміністрування.
15. Поняття, ознаки та види адміністративної послуги.

16. Нормативні акти, які встановлюють підстави та процедури надання адміністративних послуг.
17. Поняття та сутність інструментів публічного адміністрування.
18. Адміністративно-правовий режим: поняття, ознаки та зміст.
19. Адміністративна процедура: поняття, сутність, ознаки, види.
20. Поняття, законодавче регулювання та види захисту приватної особи у сфері публічного адміністрування в період воєнного стану.
21. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності.
22. Законодавство України про адміністративні правопорушення.
23. Склад адміністративного проступку. Види складів адміністративного правопорушення.
24. Поняття і підстави адміністративної відповідальності.
25. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.
26. Особливості відповідальності поліцейських, військовослужбовців, посадових осіб за адміністративні правопорушення.
27. Поняття, ознаки та мета адміністративного стягнення.
28. Система адміністративних стягнень.
29. Правила накладення адміністративних стягнень.
30. Провадження в справах про адміністративні правопорушення.
31. Заходи забезпечення адміністративно-деліктного провадження.
32. Оформлення матеріалів у справах про адміністративні правопорушення.
33. Поняття, завдання адміністративного судочинства, його предмет та структура.
34. Публічно-правовий спір. Адміністративний суд.
35. Способи захисту адміністративним судом прав, свобод або законних інтересів особи.
36. Правила адміністративного судочинства.
37. Поняття та види адміністративної юрисдикції адміністративних судів.
38. Визначення складу суду для розгляду адміністративної справи.
39. Поняття, види та правовий статус учасників справи.
40. Неприпустимість зловживання процесуальними правами.
41. Поняття, види та характеристика доказів в адміністративному судочинстві.
42. Сутність і зміст доказування в адміністративному судочинстві.
43. Поняття, види та правила обчислення процесуальних строків.
44. Подання позову в межах строку звернення до адміністративного суду.
45. Поняття і види судових витрат.
46. Поняття і види заходів процесуального примусу.
47. Підстави і види забезпечення позову.
48. Види та зміст заяв по суті справи.
49. Розгляд адміністративної справи по суті.

50. Загальні положення апеляційного та касаційного провадження.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Поняття, предмет, завдання та система кримінального права. Наука кримінального права.

Поняття кримінального права як самостійної галузі права, галузі законодавства, навчальної дисципліни та науки – галузі правознавства (юриспруденції).

Кримінальне право як галузь права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Співвідношення кримінального права і кримінальної політики.

Кримінальне право як засіб охорони суспільних відносин і встановленого в суспільстві правопорядку. Завдання кримінального права, його роль в побудові демократичного суспільства.

Принципи кримінального права України: загальні та галузеві.

Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право та суміжні галузі права (кримінальне процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право).

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність

Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки та значення. Закон про кримінальну відповідальність як єдине джерело кримінального права. Загально-превентивна роль закону про кримінальну відповідальність. Точне виконання закону про кримінальну відповідальність – необхідна умова зміцнення правопорядку і законності. Види законів про кримінальну відповідальність (Кодекс, окремі Закони України про кримінальну відповідальність, закони тимчасової дії та ін.).

Структура (будова) Кримінального кодексу (далі – КК) України. Загальна та Особлива частини КК України, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини КК України; диспозиції і санкції. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і забороняючі (норми-заборони). Види диспозицій і санкцій.

Конституційні положення щодо дії закону про кримінальну відповідальність в часі і просторі.

Чинність законів про кримінальну відповідальність в часі. Вступ закону про кримінальну відповідальність в силу. Обов'язкове опублікування закону про кримінальну відповідальність як необхідна умова його застосування.

Поняття часу вчинення кримінального правопорушення. Припинення чинності закону про кримінальну відповідальність. Обставини, внаслідок яких закон втрачає юридичну силу. Зупинення чинності законів про кримінальну відповідальність.

Зворотна сила закону про кримінальну відповідальність. Поняття більш м'якого (більш суворого) закону про кримінальну відповідальність. Чинність проміжного закону про кримінальну відповідальність. Межі зворотної сили закону про кримінальну відповідальність.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність в просторі, які закріплені в КК України: територіальний, громадянства, реальний і універсальний. Зміст територіального принципу чинності закону про кримінальну відповідальність. Поняття території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення. Вилучення з-під юрисдикції українських судів осіб, які вчинили кримінальне правопорушення на території України, але користуються дипломатичним імунітетом.

Зміст принципу громадянства. Вирішення питання про відповідальність громадян України, які вчинили кримінальне правопорушення за кордоном. Правові наслідки засудження особи за межами України.

Зміст реального та універсального принципів дії закону про кримінальну відповідальність. Особливості відповідальності іноземних громадян і осіб без громадянства. Видача злочинців (екстрадиція).

Тема 3. Кримінальна відповідальність та її підстави

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у науці кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Кримінальні відносини і кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання. Фактична та юридична підстави кримінальної відповідальності.

Тема 4. Кримінальне правопорушення і його види

Соціальна природа кримінального правопорушення. Залежність поняття кримінального правопорушення від соціально-економічних відносин, існуючих у суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Криміналізація і декриміналізація суспільне небезпечних діянь.

Визначення поняття кримінального правопорушення: 1) формальне; 2) матеріальне; 3) формально-матеріальне, їх суть. Поняття кримінального правопорушення в чинному КК України.

Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпека як матеріальна ознака кримінального правопорушення. Значення суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення. Неприпустимість застосування статей Особливої частини КК України за аналогією. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Винність як ознака кримінального правопорушення: зміст, значення.

Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і

фактичного призначення покарання за нього. Органічна єдність ознак кримінального правопорушення.

Питання вдосконалення поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві.

Значення ч. 2 ст. 11 КК України для поняття кримінального правопорушення.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Критерії відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень. Питання про відмежування кримінальних правопорушень та інших правопорушень у науці кримінального права. Співвідношення злочинів і кримінальних проступків.

Класифікація кримінальних правопорушень залежно від ступеня тяжкості (ст. 12 КК України). Критерії класифікації. Значення законодавчої класифікації кримінальних правопорушень.

Тема 5. Склад кримінального правопорушення

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Функції складу кримінального правопорушення. Вичерпний перелік складів кримінальних правопорушень у чинному законодавстві. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи складу кримінального правопорушення, їх зміст, органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення, значення такого поділу ознак складу кримінального правопорушення: 1) як конститутивних ознак; 2) як кваліфікуючих ознак; 3) як обставин, що обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Види складів кримінального правопорушення залежно від їх тяжкості: прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані.

Тема 6. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення

Поняття об'єкта кримінального правопорушення. Значення об'єкта кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпеки кримінального правопорушення і його кваліфікації.

Суспільні відносини як об'єкт кримінального правопорушення. Об'єкт кримінального правопорушення і об'єкт кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин.

Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення, їх значення.

Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти.

Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення.

Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення. Проблеми подальшого розвитку вчення про об'єкт кримінального правопорушення.

Тема 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпеки, кваліфікації кримінального правопорушення, а також відокремлення одного складу кримінального правопорушення від іншого.

Суспільне небезпечна дія чи бездіяльність (діяння) як зовнішні акти поведінки людей, які вчиняються в реальній дійсності.

Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність. Обов'язок діяти зазначеним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Поняття нездоланної сили, фізичного і психічного примусу та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення; поняття суспільно небезпечних наслідків, їх види та значення в кримінальному праві. Кримінальні правопорушення з матеріальними, формальними та усіченими складами: значення такого поділу.

Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю і суспільно небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку.

Поділ причинного зв'язку на необхідний і випадковий, безпосередній і опосередкований причинний зв'язок та ін.

Встановлення причинного зв'язку при наявності так званих особливих умов з боку потерпілого. Особливості причинного зв'язку при кримінально протиправній бездіяльності.

Спосіб, знаряддя, засоби, обстановка, місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення, їх значення. Спосіб, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як конститутивні (конструктивні) ознаки конкретного складу кримінального правопорушення; як кваліфікуючі ознаки; як обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Тема 8. Суб'єкт кримінального правопорушення

Поняття суб'єкта кримінального правопорушення в кримінальному праві. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкта, його значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа злочинця.

Службова особа як спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Поняття «службова особа».

Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують. Критерії встановлення в законі зниженого віку кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення, за вчинення яких в кримінальному законі встановлено знижений вік відповідальності.

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення. Формула неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності за кримінальним правом. Критерії неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічна душевна хвороба, тимчасовий розлад душевної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан (розлад психіки). Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Значення юридичного критерію неосудності, Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Кримінальна відповідальність обмежено осудних осіб (ст. 20 КК України).

Застосування примусових заходів медичного характеру до неосудних осіб, що вчинили суспільно-небезпечне діяння.

Обмежена осудність як підстава застосування примусових заходів медичного характеру.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

Проблеми визнання юридичної особи суб'єктом кримінального правопорушення у кримінальному праві.

Тема 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення

Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини і її значення. Неприпустимість об'єктивного ставлення у вину.

Форми вини в кримінальному праві, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки).

Відмінність непрямого умислу від прямого.

Умисел в кримінальних правопорушеннях з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення.

Мотив, мета та емоційний стан як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Значення мотиву і мети: 1) як конститутивних ознак складу кримінального правопорушення; 2) як кваліфікуючих ознак; 3) як обставин, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Необережність та її види. Значення боротьби з необережними кримінальними правопорушеннями.

Кримінально протиправна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування від непрямого умислу. Кримінально протиправна недбалість та її об'єктивний і суб'єктивний критерії, їх значення.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільно-небезпечних наслідків, його відміна від кримінально протиправної недбалості.

Подвійна, складна (змішана) форма вини і її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність, фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Випадки, які приєднуються до помилок, і помилка щодо особи, відхилення дії чи удару.

Тема 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення

Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення за чинним законодавством.

Готування до кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Види готування. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України.

Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Теоретичне та практичне значення такої класифікації (поділу). Відмежування замаху від готування до кримінального правопорушення.

Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінальних правопорушень в залежності від особливостей конструкції складу кримінального правопорушення.

Підстави кримінальної відповідальності за готування та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування та замаху на кримінальне правопорушення. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готування та замах на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні, її поняття та ознаки.

Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова.

Питання про добровільну відмову на стадії закінченого замаху на кримінальне правопорушення.

Підстави усунення кримінальної відповідальності за добровільну відмову від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Наслідки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця та їх значення.

Дійове каяття при вчиненні кримінального правопорушення. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні

Поняття і значення співучасті в кримінальному правопорушенні, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Спільна участь осіб у вчиненні кримінального правопорушення. Зміст цієї ознаки. Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників. Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті в кримінальних правопорушеннях, які вчинені з необережності. Відмежування співучасті від «необережного спричинення». Значення мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення у співучасті.

Види співучасників та їх визначення в КК України.

Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення.

Організатор кримінального правопорушення.

Підбурювач до кримінального правопорушення. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання.

Пособник у кримінальному правопорушенні. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відмежування пособництва від підбурювання.

Причетність до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, недонесення, потурання (ч. 6, 7 ст. 27 КК України). Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

Форми співучасті: поняття, види. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця.

Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті. Кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Призначення покарання співучасникам. Спеціальні питання відповідальності співучасників. Посереднє виконавство (виконання). Співучасть

у кримінальному правопорушенні із спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення.

Ексцес виконавця. Види ексцесу виконавця. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі. Невдале підбурювання та пособництво.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови підбурювача та пособника.

Кримінальна відповідальність військових командирів, інших осіб, які фактично діють як військові командири, та інших начальників.

Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень та її значення.

Одиничне кримінальне правопорушення як структурний елементи множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені одиничні (триваючі, продовжувані та складні) кримінальні правопорушення.

Види множинності кримінальних правопорушень.

Повторність кримінальних правопорушень та її ознаки. Повторність кримінальних правопорушень, яка не пов'язана з засудженням (фактична повторність) та яка пов'язана із засудженням. Види фактичної повторності: повторність тотожних і однорідних кримінальних правопорушень. Повторність та реальна сукупність кримінальних правопорушень. Значення повторності для кваліфікації кримінальних правопорушень та призначення покарання.

Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки. Види сукупності: ідеальна та реальна сукупність. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Кваліфікація кримінальних правопорушень при ідеальній та реальній сукупності. Значення сукупності кримінальних правопорушень для кваліфікації та призначення покарання.

Рецидив кримінальних правопорушень, його ознаки. Види рецидиву: загальний та спеціальний; простий та складний (багаторазовий); пенітенціарний. Значення рецидиву для кваліфікації кримінальних правопорушень і для призначення покарання.

Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння, які передбачені іншими законодавчими актами (Законом України «Про Національну поліцію» тощо) та розроблені в теорії кримінального права.

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння (завдання) шкоди при так званій «передчасній» і «запізнілій» обороні. Оцінка використання зброї та інших знарядь, які вживаються для захисту від посягання.

Завдання шкоди при необхідній обороні тому, хто посягає. Мета необхідної оборони – захист від суспільно-небезпечних посягань. Співрозмірність необхідної оборони.

Врахування суб'єктивного ставлення особи, що захищається, до заподіяння шкоди. Оцінка стану сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно небезпечним нападом.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки. Відповідальність за ексцес оборони.

Уявна оборона. Диференціація відповідальності при уявній обороні.

Підстави і ознаки затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Вимушений характер завдання шкоди особі, що вчинила кримінальне правопорушення при його затриманні. Відповідність завдання шкоди при затриманні безпеці вчиненого посягання і обставинам затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Врахування суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була завдана. Відповідальність за перевищення меж необхідної оборони.

Підстави і ознаки крайньої необхідності. Небезпека, що загрожує і неможливість її усунення інакше як шляхом завдання шкоди – підстави крайньої необхідності.

Джерела небезпеки. Завдання шкоди інтересам так званих «третіх осіб».

Вимушеність завдання шкоди в стані крайньої необхідності.

Об'єктивні ознаки крайньої необхідності. Характер дій в стані крайньої необхідності. Своєчасність крайньої необхідності. Межі завдання шкоди в стані крайньої необхідності.

Врахування суб'єктивного ставлення особи до шкоди, яка заподіюється в стані крайньої необхідності. Відповідальність за заподіяння шкоди більш значної, ніж відвернута при крайній необхідності.

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони і затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.

Фізичний або психічний примус. Поняття та зміст цих обставин. Умови, за яких є наявною та за яких виключається кримінальна протиправність діяння, вчиненого внаслідок фізичного або психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження. Поняття, зміст та правове значення цих обставин. Умови, які виключають кримінальну протиправність діяння внаслідок виконання наказу чи розпорядження. Кримінальна відповідальність за вчинення умисного кримінального правопорушення під час виконання явно кримінально протиправного наказу або розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком. Поняття виправданого ризику та його зміст. Умови, при наявності яких ризик є виправданим. Відповідальність за невиправданий ризик.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності. Умови звільнення від відповідальності за вимушене заподіяння шкоди. Кримінальна відповідальність за вчинення умисного

особливо тяжкого злочину та тяжкого злочину під час виконання спеціального завдання.

Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Умови правомірності щодо виконання такого обов'язку.

Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності

Поняття і значення звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Поняття, умови, правові наслідки. Поняття корупційних кримінальних правопорушень та їх види (примітка до ст. 45 КК України).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови та строки поручительства.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки.

Звільнення від кримінальної відповідальності внаслідок закінчення строків давності, розміри цих строків та їх обчислення. Перерва та припинення перебігу строків давності. Застосування строків давності у справах про злочини, за які згідно із законом може бути призначене довічне позбавлення волі, а також про злочини проти основ національної безпеки; проти миру та безпеки людства.

Тема 15. Покарання та його види

Поняття та ознаки покарання за кримінальним правом України. Відмінність від інших заходів державно-правового та громадського впливу.

Кара як ознака покарання. Елементи кари. Соціальна природа покарання. Мета покарання. Виправлення засуджених як мета покарання. Загальне та спеціальне попередження.

Питання про відновлення соціальної справедливості як мета покарання.

Система та види покарань. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним правом. Система покарань в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Проблеми удосконалення системи покарань.

Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання. Безстрокові, строкові, та непов'язані з встановленням строків: загальні та спеціальні. Покарання, які пов'язані з виправно-трудоим впливом на засудженого. Характеристика окремих видів покарань за чинним кримінальним законодавством України.

Штраф як вид покарання. Поняття штрафу, його розміри та порядок призначення як основного та додаткового покарання. Заміна штрафу іншими видами покарань. Наслідки злісного ухилення від сплати штрафу.

Підстави та порядок призначення додаткового покарання у вигляді позбавлення військового та спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як вид покарання. Підстави, порядок та строки призначення цього виду покарання. Порядок призначення позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткового покарання. Обчислення строків виконання цього виду покарання за умов приєднання його як додаткової міри до різних видів основних покарань. Наслідки ухилення від виконання цього виду покарання.

Громадські роботи. Поняття та зміст громадських робіт. Строки і порядок їх застосування. Наслідки злісного ухилення від відбування громадських робіт. Особи, яким цей вид покарання не може бути призначений.

Виправні роботи як вид покарання. Зміст цього виду покарання, його строки та види. Підстави та порядок зарахування до трудового стажу засудженого строку відбутих ним виправних робіт. Умови заміни виправних робіт без позбавлення волі іншими видами покарань. Наслідки ухилення засудженого від відбування виправних робіт.

Службове обмеження для військовослужбовців. Умови та підстави застосування та скасування. Грошове стягнення як компонент даного виду покарання та його розміри. Вплив службового обмеження на підвищення у посаді, військовому званні та на строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

Конфіскація майна як вид покарання. Стаття 41 Конституції України про конфіскацію майна. Поняття, сутність конфіскації майна, її види. Підстави та порядок призначення конфіскації майна. Майно, яке не підлягає конфіскації. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації. Задоволення майнових претензій за рахунок конфіскованого майна.

Пробаційний нагляд як вид покарання. Обов'язки, які покладає суд на засудженого до пробаційного нагляду. Категорії осіб до яких не може бути призначене це покарання.

Арешт як вид кримінального покарання. Поняття і зміст арешту, строки і порядок його застосування. Особи, до яких арешт як вид кримінального покарання не може бути призначений.

Обмеження волі. Поняття, зміст і умови застосування обмеження волі. Строки і порядок застосування обмеження волі. Наслідки злісного ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі. Особи, яким цей вид покарання не може бути призначений.

Направлення військовослужбовців, які вчинили кримінальне правопорушення, в дисциплінарний батальйон. Підстави, порядок та строки призначення цих видів покарань. Категорії осіб, які не можуть бути направлені до дисциплінарного батальйону.

Позбавлення волі: поняття, види та строки. Проблема тривалих та коротких строків позбавлення волі.

Довічне позбавлення волі. Поняття та зміст довічного позбавлення волі. Категорія осіб, до яких не може бути призначене це покарання.

Тема 16. Призначення покарання

Загальні начала призначення покарання за кримінальним правом України.

Призначення покарання в межах, встановлених статтею (санкцією статті) закону, яка передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Значення окремих положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання. Врахування при призначенні покарання характеру та ступеню суспільної небезпеки вчиненого кримінального правопорушення, особи винного і обставин справи, що пом'якшують та обтяжують покарання.

Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей.

Призначення покарання на основі угоди про примирення або про визнання вини.

Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, що пом'якшують відповідальність. Види пом'якшуючих та обтяжуючих відповідальність обставин. Їх характеристика та класифікація. Межі врахування судом при призначенні покарання обставин, що пом'якшують та обтяжують відповідальність.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Підстави та порядок призначення судом більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання нижчого від найнижчої межі, передбаченої законом за конкретне кримінальне правопорушення. Перехід до іншого, більш м'якого виду покарання. Особливості застосування норми про призначення більш м'якого покарання до додаткових покарань.

Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання, згідно зі ст. 69-1 КК України. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Врахування обставин, в силу яких кримінальне правопорушення не було доведено до кінця.

Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Вплив характеру та ступеня фактичної участі особи у кримінальному правопорушенні на вид та строки покарання.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за окремі кримінальні правопорушення, які входять до сукупності. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим. Призначення остаточного покарання за сукупністю шляхом повного чи часткового складання.

Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, якщо хоча б одне з них є умисним тяжким або особливо тяжким злочином, або якщо хоча б за один із вчинених злочинів призначено довічне позбавлення волі. Порядок призначення, за сукупністю кримінальних правопорушень додаткових

покарань. Особливості призначення за сукупністю кримінальних правопорушень різнорідних (різновидних) основних та додаткових покарань.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень за ч. 4 ст. 70 КК України.

Призначення покарання за кількома вироками – за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків, коли хоча б один злочин є особливо тяжким, а також коли має місце покарання у вигляді довічного позбавлення волі.

Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинання покарань за сукупністю вироків. Особливості (порядок) призначення різнорідних (різновидних) основних та додаткових покарань за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу сукупності кримінальних правопорушень та сукупності вироків. Відмінність правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Зарахування попереднього ув'язнення до строку покарання призначеного судом. Зарахування попереднього ув'язнення при призначенні видів покарання.

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування

Поняття та види звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від покарання особи, яка перестала бути суспільно небезпечною (ч. 4 ст. 74 КК України).

Звільнення від відбування покарання за діяння, караність яких усунута законом (ч. 2 ст. 74 КК України).

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Поняття, юридична природа та види. Іспитовий строк, його тривалість та значення. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Давність виконання обвинувального вироку. Строки давності та їх обчислення. Зупинка перебігу давності, обчислення строків давності при зупиненні. Перерва давності. Обчислення строків при перериванні давності. Питання про застосування давності до осіб, які засуджені до довічного позбавлення волі. Незастосування давності до осіб, які винні у вчиненні злочинів проти миру та безпеки людства.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання: поняття та значення. Підстави та умови умовно-дострокового звільнення. Види покарань, при відбуванні яких можливе умовно-дострокове звільнення. Роль громадськості в нагляді за умовно-достроково звільненими. Правові наслідки умовно-дострокового звільнення.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання для проходження військової служби.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким: поняття і значення. Умови, підстави та порядок такої заміни.

Правові наслідки заміни покарання. Відмінність між заміною покарання та умовно-достроковим звільненням від відбування покарання. Категорії засуджених, до яких не застосовується умовно-дострокове звільнення від покарання та заміна покарання більш м'яким.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

Звільнення від відбування покарання за хворобою.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

Тема 18. Судимість. Погашення і зняття судимості

Поняття та кримінально-правове значення судимості.

Погашення та зняття судимості як форми припинення стану судимості: порядок та умови її застосування. Обчислення строків погашення судимості.

Зняття судимості. Відміна зняття судимості від погашення судимості.

Тема 19. Обмежувальні заходи та інші заходи кримінально-правового характеру

Підстави та порядок застосування обмежувальних заходів. Обов'язки, які покладаються на засудженого у разі застосування обмежувальних заходів. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Поняття та види інших заходів кримінально-правового характеру. Поняття примусових заходів медичного характеру. Підстави та мета їх застосування. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Продовження, заміна або припинення примусових заходів медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

Примусове лікування осіб, які вчинили кримінальні правопорушення та мають хворобу, що становить небезпеку для життя інших осіб.

Поняття та сутність спеціальної конфіскації. Її відмінність від конфіскації майна. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: поняття, види та підстави застосування. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та

застосування їх до зазначеної категорії осіб за сукупністю кримінальних правопорушень

Тема 20. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх як прояв гуманізму кримінального законодавства України.

Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх.

Призначення позбавлення волі неповнолітнім: строки позбавлення волі.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Підстави такого звільнення.

Заміна кримінального покарання примусовими заходами виховного характеру: види та підстави.

Звільнення від кримінальної відповідальності і покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Погашення та зняття судимості.

РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Поняття, система і значення Особливої частини кримінального права. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.

Поняття Особливої частини кримінального права та її значення. Співвідношення Загальної і Особливої частин кримінального права.

Система Особливої частини кримінального законодавства України. Критерії систематизації. Особливості систем Особливої частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

Роль науки кримінального права в розкритті змісту норм Особливої частини кримінального права, вирішенні питань правильної кваліфікації.

Значення вивчення судової практики і її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного розуміння й застосування кримінально-правових норм Особливої частини. Джерела судової практики.

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Правові основи кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення – правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Формула кваліфікації та формулювання звинувачення.

Кваліфікація кримінального правопорушення і склад кримінального правопорушення. Значення об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта й суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення для кваліфікації. Правильна кваліфікація як необхідна умова дотримання законності, прав і свобод громадян.

Тема 2. Злочини проти основ національної безпеки України

Поняття, загальна характеристика та види злочинів проти основ національної безпеки України.

Злочини проти внутрішньої безпеки України

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Дії, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, а також змова про вчинення таких дій. Публічні заклики до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення державної влади, а також розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій. Зміст мети при вчиненні цих дій. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Територія та державний кордон України. Дії, спрямовані на зміну меж території або державного кордону України. Публічні заклики до вчинення дій, спрямованих на зміну території або державного кордону України, або розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій. Момент закінчення злочину. Зміст мети при вчиненні цих дій. Кваліфікуючі ознаки.

Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Поняття фінансування. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Посягання на життя державного чи громадського діяча: поняття та характеристика. Потерпілий від цього злочину. Суб'єкт злочину. Момент закінчення злочину. Мотиви даного злочину.

Диверсія: поняття та види. Особливості конструкції складу диверсії. Зміст мети як обов'язкової ознаки даного злочину. Момент закінчення злочину.

Злочини проти зовнішньої безпеки України

Державна зрада. Поняття державної зради. Форми державної зради: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту, шпигунство, надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України. Суб'єктивна сторона злочину. Суб'єкт державної зради. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду.

Колабораційна діяльність. Форми вчинення колабораційної діяльності. Зміст понять «публічні заклики», «заходи політичного характеру», «здійснення інформаційної діяльності». Спеціальний суб'єкт колабораційної діяльності.

Пособництво державі-агресору. Форми вчинення злочину. Реалізація чи підтримка рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора. Спеціальний суб'єкт злочину. Зміст мети як обов'язкової ознаки даного злочину. Відмінність від колабораційної діяльності. Момент закінчення даного злочину.

Шпигунство: поняття та предметом якого є відомості, що становлять державну таємницю. Поняття державної таємниці. Суб'єкт шпигунства. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство.

Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. Зміст об'єктивної сторони даного злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану. Форми вчинення такого злочину. Зміст кваліфікуючих ознак. Момент закінчення злочину. Спеціальний суб'єкт даного злочину.

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

Кримінальні правопорушення проти життя особи

Загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони. Конституція України про охорону життя та здоров'я особи.

Поняття вбивства та його види. Ознаки вбивства. Безпосередній об'єкт вбивства. Момент початку та припинення життя. Умисне вбивство без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. Характерні ознаки такого вбивства. Умисне вбивство за обтяжуючих обставин. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Класифікація обставин, що обтяжують умисне вбивство, та їх зміст.

Умисне вбивство за пом'якшуючих обставин і його види. Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Сутність жорстокого поводження, або такого, що принижує честь і гідність особи, а також системного характеру такого поводження з боку потерпілого. Стан сильного душевного хвилювання та раптовість виникнення такого стану. Особливості змісту умислу в цьому кримінальному правопорушенні.

Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Потерпілий та час вчинення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відповідальність співучасників.

Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Поняття перевищення меж необхідної оборони та перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Психічне ставлення суб'єкта до смерті потерпілого.

Вбивство через необережність. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. Відмежування цього виду вбивства від інших кримінальних правопорушень, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому. Кваліфікуюча ознака такого вбивства.

Доведення до самогубства. Характеристика об'єктивної сторони: жорстокого поводження з особою, шантаж, систематичне приниження її людської гідності або систематичний протиправний примус до дій, що суперечать її волі, схиляння до самогубства, а також інших дій, що сприяють вчиненню самогубства.

Момент закінчення кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи

Здоров'я людини як безпосередній об'єкт посягання. Поняття й види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень.

Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття тяжкого тілесного ушкодження і його види. Зміст ознак тяжкого тілесного ушкодження. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства через необережність.

Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження: поняття та ознаки. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Умисне тяжке тілесне ушкодження за пом'якшуючих обставин.

Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне у стані сильного душевного хвилювання. Сутність жорстокого поводження, або такого, що принижує честь і гідність особи, а також системного характеру такого поводження з боку потерпілого. Стан сильного душевного хвилювання й раптовість виникнення такого стану.

Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Поняття перевищення меж необхідної оборони та перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Психічне ставлення суб'єкта до заподіяння тяжких тілесних ушкоджень.

Умисне легке тілесне ушкодження. Поняття легкого тілесного ушкодження, його види та ознаки.

Побої і мордування. Їх відмінність від тілесних ушкоджень. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Домашнє насильство. Потерпілий від кримінального правопорушення: подружжя чи колишнє подружжя або інша особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах. Ознаки об'єктивної сторони. Характеристика систематичності, а також фізичного, психологічного або економічного насильства. Наслідки як ознака об'єктивної сторони: фізичні або психологічні страждання, розлади здоров'я, втрата працездатності, емоційна залежність або погіршення якості життя потерпілої особи.

Катування. Поняття катування. Мета вчинення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення.

Погроза вбивством. Реальність погрози як умова відповідальності за це правопорушення. Кваліфікуюча ознака цього кримінального правопорушення.

Зараження вірусом імунodefіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Диференціація відповідальності за вчинення цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки та особливо кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунodefіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Предмет цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зараження венеричною хворобою. Поняття венеричної хвороби. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне проведення абортів або стерилізації. Поняття незаконного аборту та стерилізації. Зміст примушування до аборту або стерилізації без добровільної згоди потерпілого. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконна лікувальна діяльність. Конструкція складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення прав пацієнта. Конструкція складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне проведення дослідів над людиною. Зміст об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення встановленого законом порядку трансплантації анатомічних матеріалів людини. Характеристика предмета кримінального правопорушення. Примушування та обман як способи вчинення таких кримінальних правопорушень. Зміст торгівлі анатомічними матеріалами людини. Конструкція складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Насильницьке донорство. Насильство та обман. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне розголошення лікарської таємниці. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони.

Кримінальні правопорушення, що ставлять в небезпеку життя чи здоров'я особи

Залишення в небезпеці. Момент закінчення кримінального правопорушення. Свідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Зміст поняття завідомості в конструкції цього складу кримінального правопорушення. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від залишення в небезпеці.

Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Зміст поняття завідомості в конструкції цього складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.

Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи, їх загальна характеристика й види. Конституція України про охорону волі, честі та гідності особи.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Конструкція складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Насильницьке зникнення. Арешт, затримання, викрадення або позбавлення волі людини в будь-якій іншій формі з подальшою відмовою визнати факт такого арешту, затримання, викрадення або позбавлення волі людини в будь-якій іншій формі або приховуванням даних про долю такої людини чи місце перебування як ознаки об'єктивної сторони таких кримінальних правопорушень. Суб'єкти вчинення насильницького зникнення: поняття представника держави та представника іноземної держави.

Захоплення заручників. Дії, що утворюють об'єктивну сторону цього кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Підміна дитини. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього кримінального правопорушення.

Торгівля людьми. Дії, що утворюють об'єктивну сторону кримінального правопорушення. Поняття торгівлі людиною, вербування, переміщення, переховування, передачі або одержання людини. Використання примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого,

його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію. Мета експлуатації як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Експлуатація дітей. Потерпілий від кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Потерпілий від кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Завідомість як ознака цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Примушування до шлюбу. Форми примушування до шлюбу. Зміст кваліфікуючих ознак такого кримінального правопорушення.

Тема 5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, їх загальна характеристика та види.

Зґвалтування. Вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета, без добровільної згоди потерпілої особи як форми вчинення зґвалтування. Встановлення добровільності згоди потерпілого. Потерпілий від кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Сексуальне насильство. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Характеристика насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи. Встановлення добровільності згоди потерпілого. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від зґвалтування.

Примушування до вступу в статевий зв'язок. Поняття примушування. Потерпілий від кримінального правопорушення. Визначення поняття акт сексуального характеру. Момент закінчення цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Потерпілий від кримінального правопорушення. Поняття статевих зносин. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Визначення кола близьких родичів та членів сім'ї.

Розбещення неповнолітніх. Поняття розпусних дій. Потерпілий від кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Визначення кола близьких родичів та членів сім'ї.

Домагання дитини для сексуальних цілей. Зміст об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Вчинення стосовно потерпілого будь-яких дій сексуального характеру або розпусних дій як мета кримінального правопорушення. Дитяча порнографія: поняття, ознаки.

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав й свобод людини й громадянина. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права у системі Особливої частини кримінального права.

Кримінальні правопорушення у сфері реалізації виборчих та інших політичних прав громадян

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Поняття перешкоджання і способи його здійснення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або фальсифікація виборчих документів, документів референдуму, підсумків голосування або відомостей Державного реєстру виборців. Зміст об'єктивної сторони. Предмет цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше ніж один раз. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне знищення виборчої документації або документації референдуму. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Поняття та зміст виборчої документації та документації референдуму.

Фальсифікація, підроблення, викрадення, пошкодження або знищення виборчої документації, документації референдуму, викрадення, пошкодження, приховування, знищення печатки виборчої комісії, комісії референдуму, виборчої скриньки, списку виборців чи учасників референдуму. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення таємниці голосування. Характеристика діяння та способи його вчинення. Суб'єкт цього кримінального правопорушення.

Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії (блоку). Встановлення предмета кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Підкуп виборця, учасника референдуму. Поняття та розміри неправомірної вигоди. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення (його специфіка для основного та кваліфікованого складів кримінального правопорушення). Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій або їх органів. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Характеристика перешкоджання як форми прояву об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Зміст вини.

Кримінальні правопорушення у сфері реалізації особистих прав громадян

Порушення недоторканності житла громадян. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Поняття житла чи іншого володіння особи. Види дій. Характеристика інших дій, що порушують недоторканність. Суб'єкт даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Поняття таємниці листування. Види дій. Обставини, що виключають протиправність таких дій. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення недоторканності приватного життя. Види дій як форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Розміри наслідків у вигляді істотної шкоди. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Порушення права на отримання освіти. Характеристика незаконної відмови у прийнятті до закладу освіти будь-якої форми власності та вимоги оплати за навчання у державних чи комунальних навчальних закладах. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення права на безоплатну медичну допомогу. Характеристика дій як форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти сім'ї

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Поняття ухилення. Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуюча ознака цього кримінального правопорушення.

Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Поняття ухилення та осіб, які відносяться до категорії «непрацездатні». Злісність ухилення

як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Поняття тяжких наслідків як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зловживання опікунськими правами. Характеристика діяння. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Поняття таємниці усиновлення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Поняття та ознаки незаконної посередницької діяльності або інших незаконних дій щодо усиновлення дитини, передачі її під опіку чи виховання. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері реалізації права на працю

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Поняття та ознаки законної професійної діяльності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Грубе порушення законодавства про працю. Особливості законодавчої структури даного кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Грубе порушення угоди про працю. Поняття угоди про працю. Потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення даного кримінально протиправного діяння. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Види діянь. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Поняття безпідставності невиплати. Зміст вини. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності.

Порушення авторського права й суміжних прав. Предмет кримінального правопорушення. Форми прояву об'єктивної сторони цього кримінального правопорушення. Камкординг, кардшейрінг: поняття та ознаки. Розміри матеріальної шкоди як обов'язкова ознака цього кримінального правопорушення. Суб'єкт та суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію. Предмет кримінального правопорушення. Форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти релігії

Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Предмет кримінального правопорушення. Види дій як форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне утримання, осквернення або знищення релігійних святинь. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь як форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Характеристика діяння як форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Випадки правомірного присікання релігійних обрядів.

Посягання на здоров'я людей під приводом проповідкування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Поняття групи та її ознаки.

Види діянь як форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Поняття викрадення.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення

Крадіжка. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Грабіж. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Розбій. Поняття й ознаки. Особливості складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки.

Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Зміст об'єктивної сторони. Характеристика способу вчинення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Вимагання. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Шахрайство. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Поняття та ознаки привласнення. Поняття та ознаки розтрата. Поняття й ознаки заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Ознаки діяння. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від шахрайства.

Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Особливості предмета кримінального правопорушення. Ознаки діяння. Особливості суб'єктивної сторони. Відмінність від розкрадання.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від співучасті у розкраданні.

Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Зміст об'єктивної сторони. Поняття самовільного будівництва. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності

Умисне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Визначення предмета кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Необережне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Погроза знищення майна. Види діяння. Особливості способу. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

Поняття, загальна характеристика й види господарських кримінальних правопорушень

Кримінальні правопорушення, що порушують встановлений порядок зайняття господарською діяльністю

Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття доведення до банкрутства. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Доведення банку до неплатоспроможності. Конструкція об'єктивної сторони. Суб'єкт даного кримінального правопорушення.

Шахрайство з фінансовими ресурсами. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Наслідки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері промислового виробництва

Поняття умисного введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Поняття незаконного використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері фінансової діяльності

Поняття незаконних дій з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері економічних інтересів держави

Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут піддроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів. Ознаки суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття контрабанди культурних цінностей та зброї. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України. Визначення предмета кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. Предмет кримінального правопорушення. Форми об'єктивної сторони. Характеристика кваліфікуючих ознак.

Поняття контрабанди товарів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Поняття умисного порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних кримінально протиправним шляхом, або фінансування тероризму. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття нецільового використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Поняття видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття виготовлення, збуту та використання підроблених недержавних цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Наслідки. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру матеріальної шкоди.

Поняття підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття порушення порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття приховування інформації про діяльність емітента. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Поняття незаконного використання інсайдерської інформації. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи. Зміст об'єктивної сторони. Мета кримінального правопорушення.

Порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері приватизації

Поняття незаконної приватизації державного, комунального майна. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері вільного здійснення господарської діяльності

Протидія законній господарській діяльності. Поняття протидії. Наслідки. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика способу вчинення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки.

Розголошення комерційної або банківської таємниці. Поняття банківської та комерційної таємниці. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Проблеми вдосконалення кримінального законодавства у сфері господарської діяльності. Значення правильної кваліфікації господарських кримінальних правопорушень у діяльності органів досудового розслідування.

Тема 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля

Поняття, загальна характеристика кримінальних правопорушень проти довкілля.

Порушення правил екологічної безпеки. Особливості законодавчої конструкції, складу цього кримінального правопорушення. Види діянь суб'єкта кримінального правопорушення.

Незаконне видобування, збут, придбання, передача, пересилання, перевезення, переробка бурштину. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконна порубка лісу. Предмет цього кримінального правопорушення. Поняття незаконної порубки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Місце як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Відмінність незаконної порубки від знищення або пошкодження лісових масивів.

Порушення законодавства про захист рослин. Характеристика дії. Наслідки. Незаконне полювання. Особливості законодавчої конструкції. Види незаконного полювання. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне заняття рибним, тваринним або іншим водним добувним промислом. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення.

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з метою залякування населення і органів влади

Терористичний акт. Поняття терористичного акту, його ознаки. Фінансування тероризму. Види дій, що утворюють об'єктивну сторону. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Втягнення у вчинення терористичного акту. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Зміст та форми об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Створення терористичної групи чи терористичної організації. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Поняття терористичної групи та терористичної організації. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Сприяння вчиненню терористичного акту. Сприяння як особливий вид причетності до кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Фінансування тероризму. Поняття фінансування тероризму та зміст об'єктивної сторони. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Перетинання державного кордону України з терористичною метою. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з використанням організованих форм посягань

Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Поняття злочинної організації, злочинної

спільноти, особи, яка здійснює злочинний вплив, вора в законі. Види дій. Суб'єкт та суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Встановлення або поширення злочинного впливу. Зміст об'єктивної сторони. Характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

Організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці). Зміст поняття злочинне зібрання (сходка). Мета такого правопорушення. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Звернення за застосуванням злочинного впливу. Зміст об'єктивної сторони та мети такого злочину.

Сприяння учасникам злочинної організації та укриття їх злочинної діяльності. Поняття й види заздальгідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Бандитизм. Поняття банди та її ознаки. Види діянь. Особливості законодавчої конструкції даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікація дій осіб від 14 до 16 років, які брали участь у банді.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Поняття неправдивого повідомлення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Поняття воєнізованого або збройного формування. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з порушенням правил поведження із загальнонебезпечними речовинами, матеріалами та предметами

Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Поняття предмета кримінального правопорушення та його характеристика. Поняття нападу. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Предмет кримінального правопорушення. Види дій та спосіб їх вчинення. Суб'єктивна сторона, суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поведження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Предмет кримінального правопорушення та його значення для кваліфікації. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Предмет кримінального правопорушення та його значення для кваліфікації. Види та зміст діянь. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика діяння. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Предмет кримінального правопорушення, потерпіла сторона. Характеристика об'єктивної сторони. Зміст вини. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне ввезення на територію України відходів й вторинної сировини. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика ввезення чи транзиту. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Предмет кримінального правопорушення. Інші ознаки даного складу кримінального правопорушення.

Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття умисного знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Майнова шкода.

Порушення встановлених законодавством вимог щодо утримання та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту. Форми об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суспільно небезпечні наслідки.

Тема 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

Поняття, загальна характеристика кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.

Порушення вимог законодавства про охорону праці. Особливості законодавчої структури й конструкції складу цього кримінального

правопорушення. Основний й додатковий об'єкт кримінального правопорушення. Загальна характеристика правил охорони праці. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Об'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Причинний зв'язок між діями й суспільно небезпечними наслідками. Кваліфікуючі ознаки.

Тема 12. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Поняття залізничного, водного й повітряного транспорту. Види діянь. Особливості законодавчої структури і конструкції складу кримінального правопорушення. Відповідальність за створення небезпеки настання наслідків. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Поняття транспортного засобу. Види діянь. Причинний зв'язок та наслідки, їх характеристика. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння. Форми об'єктивної сторони. Причинний зв'язок та наслідки, їх характеристика. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заволодіння транспортним засобом. Поняття транспортного засобу. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика причинного зв'язку. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил, норм й стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху. Поняття порушення правил, норм й стандартів. Наслідки. Причинний зв'язок. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення чинних на транспорті правил. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони.

Тема 13. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Кримінальні правопорушення проти громадського порядку

Групове порушення громадського порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Масові заворушення. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мета як ознака об'єктивної сторони.

Хуліганство. Поняття та види. Момент закінчення кримінального правопорушення. Знаряддя хуліганства та їх вплив на кваліфікацію. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти моральності

Поняття наруги над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Місце вчинення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Види діяння. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Жорстоке поводження з тваринами. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Мотиви кримінального правопорушення.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення

кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Одержання доступу до дитячої порнографії, її придбання, зберігання, ввезення, перевезення чи інше переміщення, виготовлення, збут і розповсюдження. Форми об'єктивної сторони. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи. Поняття видовищного заходу сексуального характеру. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінально-правова характеристика втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

Поняття, характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Поняття контрабанди. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру наркотичних засобів.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Об'єкту кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розміру.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет

кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види розміру. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Посів або вирощування снотворного маку чи конопель. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Встановлення розміру.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного публічного вживання наркотичних засобів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Мотиви кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Види діянь. Ознаки

суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Порушення встановленого порядку доклінічного вивчення, клінічних випробувань і державної реєстрації лікарських засобів. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Спонування неповнолітніх до застосування допінгу. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Поняття схилення неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Порушення правил поведінки з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суспільно небезпечні наслідки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Тема 15. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації

Розголошення державної таємниці. Предмет кримінального правопорушення. Поняття «державна таємниця». Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради та шпигунства.

Втрата документів, що містять державну таємницю. Предмет кримінального правопорушення та його види. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідальної діяльності, у сфері

оборони країни Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від державної зради або шпигунства.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів та порядку здійснення міжнародних передач товарів

Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Види дій. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Незаконне перетинання державного кордону України. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Характеристика спеціального суб'єкта. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Порушення правил міжнародних польотів. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони.

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України

Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період. Поняття мобілізації, особливого періоду. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від прийняття на військову службу за контрактом. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів. Поняття військового обліку, навчальних (чи перевірочних) або спеціальних зборів. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Тема 16. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкодженням їх діяльності

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Час як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, працівника державної виконавчої служби. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Види впливу на потерпілого. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення. Суб'єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання у діяльність державного діяча. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика втручання. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Зміст юридичної конструкції «у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків». Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Поняття «працівник правоохоронного органу». Зміст юридичної конструкції «у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків». Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця. Поняття «посягання на життя». Відмінність цього кримінального правопорушення від умисного вбивства особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку.

Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Потерпілі від кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від захоплення заручників.

Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Види кримінально протиправних діянь. Мета кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єктивні ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Мотив і мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу та від умисного знищення або пошкодження майна. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання спеціальних предметів, що використовуються органами влади.

Наруга над державними символами. Предмети кримінального правопорушення. Види діянь. Зміст поняття «публічна наруга». Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Поняття незаконного придбання, збуту або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Види предметів кримінального правопорушення. Різновиди діянь. Мотиви кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Мотив кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі. Предмети кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян, не пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів

Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Характеристика об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Види діянь. Мета самовільного присвоєння вказаних повноважень або звання посадової особи. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Неправомірна вигода як предмет кримінального правопорушення. Особливості законодавчої конструкції кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Зміст цивільно-правових зобов'язань. Об'єктивні прояви кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Самоправство. Поняття самоправства. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти журналістів

Погроза або насильство щодо журналіста. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Зміст мотиву як обов'язкової ознаки суб'єктивної сторони. Зміст поняття «професійна діяльність журналіста». Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Умисне знищення або пошкодження майна журналіста. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Посягання на життя журналіста. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Захоплення журналіста як заручника. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

Несанкціоноване втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж. Предмети кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спосіб та знаряддя вчинення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Тема 18. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття службової особи.

Кримінальні правопорушення проти правомірної діяльності державних установ і недержавних формувань незалежно від форм власності і видів

діяльності, що вчиняються службовими особами з використанням ними своїх обов'язків, а також особами, які надають публічні послуги

Зловживання владою або службовим становищем. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Здійснення народним депутатом України на пленарному засіданні Верховної Ради України голосування замість іншого народного депутата України. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Бездіяльність працівника правоохоронного органу щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Характеристика об'єктивної сторони.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Зміст об'єктивної сторони. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Види суб'єктів кримінального правопорушення. Вина та мета як ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Службове підроблення. Предмет кримінального правопорушення. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Декларування недостовірної інформації. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Бездіяльність як обов'язкова ознака. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Характеристика об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, як суб'єкт кримінального правопорушення.

Службова недбалість. Поняття та види діянь. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти авторитету державного апарату, апарату підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності і пов'язані з ними

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Поняття та ознаки неправомірної вигоди. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне збагачення. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Поняття та ознаки неправомірної вигоди. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Зловживання впливом. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Провокація підкупу. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Тема 19. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти правосуддя.

Кримінальні правопорушення проти конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду

Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як ознака кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення права на захист. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти інтересів всебічного, повного й неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних справ

Примушування давати показання. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання в діяльність судових органів. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст «втручання». Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне втручання в роботу автоматизованих систем в органах та установах системи правосуддя. Предмет кримінального правопорушення. Форми об'єктивної сторони. Види суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Предмет та потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь та наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкти кримінального правопорушення.

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Завідомо неправдиве показання. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Обставини, що виключають кримінальну

протиправність цього діяння. Час вчинення цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Втручання в діяльність захисника чи представника особи. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Кримінальні правопорушення проти інтересів своєчасного припинення та розкриття кримінальних правопорушень

Розголошення даних досудового слідства або дізнання. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Приховування злочину. Поняття та види діяння. Суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають відповідальність за це кримінальне правопорушення. Відмінність від співучасті у кримінальному правопорушенні.

Кримінальні правопорушення проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень

Невиконання судового рішення. Зміст об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкти даного кримінального правопорушення.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Злісне ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників. Зміст об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Злісна непокоря вимогам адміністрації установи виконання покарань. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення.

Дії, що дезорганізують установа виконання покарань. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Втеча зі спеціалізованого лікувального закладу. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил адміністративного нагляду. Види діяння. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Тема 20. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Відмежування військового кримінального правопорушення від дисциплінарного проступку.

Непокоря. Об'єктивна сторона. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Невиконання наказу. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від непокори.

Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Погроза або насильство щодо начальника. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Мотив кримінального правопорушення й його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Самовільне залишення військової частини або місця служби. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Види діянь та час вчинення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Дезертирство. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від самовільного залишення військової частини або місця служби.

Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових, інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Особливості предмета кримінального правопорушення. Види та способи діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Умисне знищення або пошкодження військового майна. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Зміст кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

Необережне знищення або пошкодження військового майна. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Зміст кваліфікуючих ознак кримінального правопорушення.

Втрата військового майна. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Зміст кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

Порушення правил поведінки зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Предмет

кримінального правопорушення. Види діянь та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Порушення правил водіння або експлуатації машин. Поняття машини. Види порушень та їх наслідків. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Порушення правил польотів або підготовки до них. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення правил кораблеводіння. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення правил несення прикордонної служби. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил несення бойового чергування. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення статутних правил внутрішньої служби. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі обставини. Відмежування від державної зради.

Недбале ставлення до військової служби. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Бездіяльність військової влади. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Перевищення військовою службовою особою влади або службових повноважень. Поняття та види перевищення влади. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем.

Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення.

Залишення гинучого військового корабля. Поняття залишення корабля. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Добровільна здача в полон. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Насильство над населенням у районі воєнних дій. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Погане поводження з військовополоненими. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання нею. Ознаки незаконності діяння та його види. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю. Потерпілий від кримінального правопорушення та зміст погроз.

Тема 21. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Загальна характеристика кримінального законодавства, що забезпечує захист миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Кримінальні правопорушення проти миру й безпеки людства

Пропаганда війни. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Злочин агресії. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Геноцид. Поняття геноциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Злочини проти людяності. Форми об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Екоцид. Поняття екоциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Найманство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття найманства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Піратство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття піратства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій.

Воєнні злочини. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Кваліфікований склад кримінального правопорушення.

Застосування зброї масового знищення. Особливості законодавчої конструкції. Поняття зброї масового знищення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти осіб та установ, що мають міжнародний захист.

Посягання на життя представника іноземної держави. Особливості законодавчої конструкції. Момент закінчення кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони означеного кримінального правопорушення.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна:

1. Актуальні питання кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, Л.М. Демидова, та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, Л.М. Демидової. Харків: Право, 2017. 440 с.
2. Андрушко А. А. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи : монографія. Київ : Ваіте, 2020. 560 с.
3. Бабаніна В. В. Механізм створення та реалізації кримінального законодавства України : монографія. Київ: Маслаков, 2019. 512 с.
4. Бабаніна В. В. Співвідношення кримінального права та кримінального закону. Право і суспільство. 2017. № 3, ч. 2. С. 160–165.

5. Берзін П. С. Поведінка людини в кримінальному праві, кримінальне правопорушення та склад кримінального правопорушення: навч. посіб. Київ: Алерта, 2023. 558 с.
6. Вартилецька І. А., Шармар О. М. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного стану та особливого періоду. Вісник Асоціації кримінального права України. 2021. Вип. 1(15). С. 191–206.
7. Василевич В. В. Кримінологічна політика України : монографія. Київ : НАВС, 2020. 433 с.
8. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина. Вид. 10-те, перероб. та допов. Київ: Алерта, 2024. 604 с.
9. Вереша Р. В. Кримінальне право України на сучасному етапі. Загальна частина. навч. посіб. Київ: Алерта, 2022. 612 с.
10. Вознюк А. А., Жук І. В. Порушення законів і звичаїв війни: безпосередні об'єкти, предмети та потерпілі від злочину. Загальні положення «*jus in bello*». Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2022. Вип. 4 (100). С. 57–74.
11. Вознюк А. А. Воєнний та надзвичайний стан як обставини, що впливають на кваліфікацію кримінального правопорушення або призначення покарання. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 6. С. 308–317.
12. Вознюк А. А. Встановлення або поширення злочинного впливу: актуальні питання кримінальної відповідальності. Вісник Пенітенціарної асоціації України. 2021. № 3 (17). С. 21–39.
13. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій. Нац. акад. внутр. справ. Київ: Освіта України, 2016. 235 с.
14. Вознюк А. А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій : монографія. Київ : НАВС, 2015. 191 с.
15. Вознюк А. А. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності учасників організованих злочинних об'єднань : монографія / Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2015. 236 с.
16. Вознюк А. А., Письменський Є. О. Кримінально-правовий механізм передачі засудженого для обміну як військовополоненого: актуальні проблеми та способи їх розв'язання. Київський часопис права. 2022. № 4. С. 111–120.
17. Вознюк А. А., Письменський Є. О. Передача засудженого для обміну як військовополоненого: кримінально-правові аспекти звільнення від відбування покарання. Київський часопис права. 2022. № 3. С. 112–120.
18. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування: монографія / В. В. Василевич, Т. Е. Василевська, В. Ф. Нестерович, Е. В. Расюк, А. В. Савченко, В. Л. Федоренко (кер.) та ін.; за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка і В. Л. Федоренка. Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. 524 с.

19. Джужа А. О. Кримінально-правові та кримінологічні засади запобігання злочинам проти статевої недоторканості дитини: монографія / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2013. 193 с.
20. Дудоров О. О. Зловживання впливом: проблеми кваліфікації (судова практика). Юридичний вісник України. 2019. URL: <https://barristers.org.ua/news/zlovzhyvannya-vplyvom-problemy>.
21. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. Київ: Ваіте, 2019. 288 с.
22. Івахненко О. А. Кримінальна відповідальність за хуліганські діяння: хуліганські злочини та склади злочинів : монографія. Київ : Вид. Право, 2016. 184 с.
23. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень проти журналістів : наук.-практ. посіб. : Дрозд О. Ю., Вознюк А. А., Мовчан Р. О., Грига М. А., Антощук А. О., Бабаніна В.В., Сербин Р. А., Антонюк П. Є. Київ : Норма права, 2024. 114 с.
24. Кваліфікація та розслідування порушення законів і звичаїв війни : наук.-практ. посіб. : за заг. ред. М. С. Цуцкірідзе, В. В. Чернея, А. А. Вознюка. Київ : Норма права, 2023. 322 с.
25. Кваша О. О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність : монографія. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2013. 749 с.
26. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / Вид. 3-тє, допов. і переробл. Київ: Атіка, 2007. 592 с.
27. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування. / За ред. М.І. Хавронюка. Київ : Москаленко О.М., 2019. 464 с.
28. Кошевський В. С., Воробей П. А., Савченко А. В., Семенюк О. О., Колб О. Г. Кримінально-правова охорона соціального та пенсійного страхування: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 154 с.
29. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільнотою (статті 255, 255-1, 255-2, 255-3, 256 Кримінального кодексу України): наук.-практ. коментар / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, С. С. Чернявський. Київ: Норма права, 2021. 130 с.
30. Кримінальне право України. Особлива частина: навч.-метод. посіб. / Л. Абакіна-Пілявська, К. Агапова, А. Берш та ін.; за заг. ред. Ю. Ю. Коломієць, О. В. Ободовського. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 228 с.
31. Кримінальне право. Загальна частина: науково-експертні висновки / за ред. П.С. Берзіна. Київ: Алерта, 2024. 662 с.
32. Кримінально-виконавче право України : підручник : Т. 1 (у 2-х т.) / А.А. Музика, В.Я. Конопельський, Є. О. Письменський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Є. Ю. Бараша. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т.П. 2018. 364 с.

33. Кузнецов В. В., Семчук Н. О., Чабанюк В. Д. Кримінально-правова охорона моральності неповнолітніх: порівняльно-правове дослідження: монографія. Київ, ФОП Кандиба Т.П., 2017. 276 с.
34. Литвинов О. М. Концептуальна модель механізму кримінальної відповідальності: монографія. Харків: Золота миля, 2017. 180 с.
35. Лихова С. Я. Злочини у сфері реалізації громадянських, політичних та соціальних прав і свобод людини і громадянина (розділ V Особливої частини КК України) : Київ: ВПЦ «Київський університет», 2006. 573 с.
36. Митрофанов І. І., Стрельцов Є. Л. Кримінально-правове забезпечення охорони законної професійної діяльності журналіста : монографія. Одеса: Фенікс, 2017. 302 с.
37. Мовчан Р.О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія. Київ : Норма права, 2022. 244 с.
38. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.
39. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України /За ред. М. І. Мельника М. І. Хавронюка. 11-те вид., перероб. та допов. Київ: ВД «Дакор», 2019. 1384 с.
40. Невідома Н. В. Вчинення злочину організованою групою : монографія. Київ: Вид. Право, 2017. 224 с.
41. Нетеса Н. В. Кримінальна відповідальність за порушення правил охорони або використання надр: монографія. Харків : Право, 2013. 302 с.
42. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.
43. Олійник О. С. Кримінально-правова характеристика незаконного заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2016. 220 с.
44. Панов М. І., Харитонов С. О. Основи кваліфікації кримінальних правопорушень: навч посіб. Харків, Норма права, 2023. 460 с.
45. Проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / М.Г. Арманов, О.О. Книженко, Н.М. Ярмиш та ін. Київ: Нац. акад. прок. України, 2017. 392 с.
46. Рубашенко М. А. Кримінальна відповідальність за посягання на територіальну цілісність і недоторканість України: монографія. Київ: Вид. Право, 2017. 288 с.
47. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика): навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 168 с.

48. Савченко А. В. Шуляк Ю. Л. Кримінальне право України. Загальна та Особлива частини (у схематичних діаграмах) : навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 312 с.
49. Савченко А. В., Сюравич В. Г. Хабар (заміна даного терміну на «неправомірна вигода», згідно змін до КК України). Українська кримінологічна енциклопедія /за заг. ред. В. В. Чернея, В. В. Сокурєнка; упоряд. О. М. Джужа, О. М. Литвинов. Харків. Київ: Харк. нац. ун-т внутр. справ; Нац. акад. внутр. справ, Кримін. асоц. України, Золота миля. 2017. С. 740–741.
50. Савченко А. В. Кримінальне законодавство України та федеральне кримінальне законодавство Сполучених Штатів Америки: комплексне порівняльно-правове дослідження : монографія. Київ : КНТ, 2007. 596 с.
51. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика) : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 168 с.
52. Семенюк О. О. Кримінально-правова характеристика порушення законодавства про референдум : монографія. Київ: Видавництво ТОВ «НПВ «Інтерсервіс», 2012. 212 с.
53. Симоненко Н. О., Савченко А. В, Горбачевський В. Я. Кримінально-правова характеристика зґвалтувань : навч. посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. 90 с.
54. Симоненко Н. О., Савченко А. В, Стрільців О. М. Кримінально-правова характеристика та особливості кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів : навч. посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2023. 254 с.
55. Сироїд Т. Л. Міжнародне кримінальне право : підруч. Харків : Право, 2023. 512 с.
56. Скок О. С. Злочини невеликої тяжкості та питання кримінальної відповідальності: монографія. Київ: Вид. Право, 2017. 264 с.
57. Смаглюк О. В., Мусатенко В. М. Міграція та актуальні питання протидії торгівлі людьми, пов'язані із збройною агресією на території України. *Migration & Law*. 2023. №2 (5-6). С. 44–52.
58. Строган А. Ю. Склад злочину як підстава кримінальної відповідальності : навч. посіб. Київ: Атіка, 2007. 424 с.
59. Судово-практичний коментар до Кримінального кодексу України : упор. та автор передмови М. І. Хавронюк. Київ: Юрисконсульт, 2006. 550 с.
60. Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві : монографія. Київ : Вид. Право, 2016. 256 с.
61. Фесенко Є. В. Злочини проти здоров'я населення та системи заходів з його охорони : монографія. Київ : Атіка, 2004. 280 с.
62. Фріс П. Л. Кримінально-правова політика Української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми : монографія. Київ : Атіка, 2005. 332 с.
63. Хавронюк М. І. Довідник з Особливої частини Кримінального кодексу України. Київ: Істина, 2004. 504 с.

64. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2007. 557 с.

65. Шармар О. М. Об'єктивна сторона складу злочину прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України): проблемні питання кваліфікації. Актуальні проблеми кримінального права : матеріали XII Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П. П. Михайленка (Київ, 18 листоп. 2021 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 184–186.

66. Шармар О. М. Проблемні питання злочинів проти людяності. Кримінальне право в умова глобалізації суспільних процесів: традиції та новації : матеріали міжнар. наук.-практ. круглого столу, м. Харків, 15 трав. 2020 р. Харків : Право, 2020. С. 417–420.

67. Шепітько М. В. Кримінальна відповідальність за завідомо неправдиве показання : монографія ; за ред. проф. В. І. Борисова. Харків : Апостіль, 2012. 258 с.

Електронні джерела та адреси з мережі Internet:

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини : прийнята 18 квіт. 1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048.

2. Віденська конвенція про консульські зносини : прийнята 24 квіт. 1963 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047.

3. Здійснення кримінального провадження та воєнний стан: які виклики стоять перед судами України. Верховний Суд : [Офіційний сайт]. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1276689/>.

4. Конвенція ООН про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства : підписана 26 листоп. 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_168.

5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : прийнята 4 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_004.

6. Конвенція про правопорушення та деякі інші дії, вчинені на борту повітряного судна : прийнята 14 верес. 1963 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_244.

7. Конституція України : Основний Закон від 28 черв. 1996 р. URL: <http://www.president.gov.ua/en/content/constitution.html>.

8. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

9. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини : наук.-практ. посіб. /

А. В. Столітній та ін.; за заг. ред. А. В. Столітнього. 3-тє вид., допов. та переробл. Київ : Норма права, 2021. 1102 с.

10. Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») : прийняті 29 листоп. 1985 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_211.

11. Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні : указ Президента України від 10 черв. 1993 р. № 198/93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198/9>.

12. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення : затв. наказом Генеральної прокуратури України від 30 черв. 2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>

13. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 лип. 2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.

14. Про безоплатну правничу допомогу : Закон України від 2 черв. 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>.

15. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>.

16. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.

17. Про Державне бюро розслідувань України : Закон України від 12 листоп. 2015 р. № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.

18. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.

19. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 квіт. 2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.

20. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

21. Про порядок здійснення помилування : указ Президента України від 21 квіт. 2015 р. № 223/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223/2015>.

22. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

23. Про практику застосування примусових заходів медичного характеру та примусового лікування : постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 черв. 2005 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-05>.

24. Про практику застосування судами законодавства у справах про злочини неповнолітніх : постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квіт. 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04>.

25. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості : постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 жовт. 2003 р. № 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016700-03>.

26. Про практику призначення судами кримінального покарання : постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовт. 2003 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03/ed20031024>.

27. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями : постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 груд. 2005 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05>.

28. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру : постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 трав. 2006 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06>.

29. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

30. Про роль судів у забезпеченні єдності застосування закону : висновок консультативної Ради європейських суддів від 10 листоп. 2017 р. № 20. URL: https://court.gov.ua/userfiles/media/opinion_20-UA.pdf.

31. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 берез. 1992 р. 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.

32. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи : постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лют. 2003 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03>.

33. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 трав. 2008 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08>.

34. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 черв. 2016 р. 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ З КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

1. Чинність закону України про кримінальну відповідальність у часі: поняття, основні принципи.

2. Чинність закону України про кримінальну відповідальність у просторі та за колом осіб: поняття та основні принципи (територіальний, громадянства, реальний, універсальний).

3. Поняття причинного зв'язку. Особливості змісту причинного зв'язку в кримінальному праві.

4. Відмінність кримінально протиправної самовпевненості від непрямого умислу в кримінальному праві.

5. Одиначне кримінальне правопорушення як елемент множинності кримінальних правопорушень в кримінальному праві.

6. Сукупність кримінальних правопорушень в кримінальному праві.

7. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та їх юридичне значення в кримінальному праві.

8. Види співучасників кримінального правопорушення за КК України.

9. Необхідна оборона, як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння в кримінальному праві.

10. Поняття об'єкта кримінального правопорушення та його ознаки. Предмет кримінального правопорушення.

11. Бездіяльність як пасивна форма суспільно небезпечного діяння. Особливості бездіяльності та їх вплив на кримінальну відповідальність особи в кримінальному праві.

12. Мета (цілі) покарання за КК України.
13. Види покарань, передбачені КК України.
14. Фізичний або психічний примус, як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння в кримінальному праві.
15. Поняття, ознаки та види суб'єкта кримінального правопорушення в кримінальному праві.
16. Повторність кримінальних правопорушень в кримінальному праві.
17. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки в кримінальному праві.
18. Загально-правові та кримінально-правові наслідки судимості в правовій системі України в кримінальному праві.
19. Особливості визначення моменту закінчення окремих складів кримінального правопорушення.
20. Замах на кримінальне правопорушення. Відмінність замаху від готування до кримінального правопорушення.
21. Обставини, які пом'якшують покарання.
22. Обставини, які обтяжують покарання.
23. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення.
24. Час, місце, обстановка, знаряддя, засоби, спосіб вчинення кримінального правопорушення та їх кримінально-правове значення.
25. Рецидив кримінальних правопорушень.
26. Посягання на життя державного чи громадського діяча
27. Державна зрада: загальні ознаки складу злочину, розмежування зі шпигунством в кримінальному праві.
28. Диверсія.
29. Умисне вбивство.
30. Умисне тяжке тілесне ушкодження.
31. Середньої тяжкості тілесних ушкодження.
32. Легкі тілесні ушкодження.
33. Домашнє насильство: особливості об'єкта та об'єктивної сторони в кримінальному праві.
34. Каткування.
35. Торгівля людьми: особливості змісту окремих ознак складів злочину в кримінальному праві.
36. Захоплення заручників: ознаки основного та кваліфікованих складів, співвідношення з незаконним позбавленням волі або викраденням людини в кримінальному праві.
37. Згвалтування: специфічні ознаки основного і кваліфікованих складів злочину в кримінальному праві.
38. Порушення недоторканності житла: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.
39. Бандитизм.
40. Грабіж.

41. Розбій.
42. Вимагання.
43. Шахрайство.
44. Контрабанда культурних цінностей та зброї: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів злочину в кримінальному праві.
45. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами: об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину в кримінальному праві.
46. Терористичний акт.
47. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в кримінальному праві.
48. Хуліганство: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів кримінального правопорушення.
49. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в кримінальному праві.
50. Воєнні злочини: об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів злочину в кримінальному праві.

ОСНОВИ ТАКТИЧНОЇ ТА ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ

РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ

Тема 1. Тактична підготовка, як складова професійної підготовки правоохоронця та її роль в правоохоронній діяльності. Поняття, зміст та правове регулювання службової підготовки правоохоронця. Тактична підготовка, як невід'ємна складова службової підготовки та галузь соціальних та спеціальних знань у сфері публічної безпеки та порядку. Принципи, форми, методи та завдання тактичної підготовки правоохоронця. Новітні концепції та методологія підготовки правоохоронців на основі кращих міжнародних практик. Історичний аспект формування керівних тактичних методів та принципів. Форми контролю та перевірки рівня службової підготовленості правоохоронців.

Тема 2. Тактика комунікації правоохоронця. Вимоги і правила вирішення конфліктних ситуацій за допомогою комунікації (спілкування). Принципи встановлення контролю над ситуацією та поведінкою осіб без ескалації конфлікту. Способи взаємодії з «конфліктними» людьми. Порядок реагування на вербальні образи, спротив. Виявлення повідомлень провокаційного характеру. Алгоритм побудова розмови (такт, культура, ставлення) та використання усних команд з можливим застосуванням заходів безпосереднього впливу в разі не встановлення позитивного контакту. Особливості спілкування з окремими категоріями громадян. Невербальна

комунікація, як складова процесу спілкування людей. Невербальні сигнали тактичної комунікації особового складу спеціальних підрозділів.

Тема 3. Поняття та вимоги до поліцейського заходу. Види та правове регулювання заходів примусу. Поняття «моделі застосування сили», як методологічного концепту реагування на протиправні дії особи. Порядок, межі та підстави застосування заходів примусу. Правові підстави застосування фізичної сили. Правові підстави застосування спеціальних засобів під час забезпечення правопорядку. Аналіз застосування найсуворіших заходів примусу. Правові обмеження та заборони щодо застосування заходів примусу. Аналіз судової практики щодо справ пов'язаних з перевищенням службових повноважень поєднаним із застосуванням сили, з боку посадових осіб. Типові помилки під час застосування заходів примусу.

Тема 4. Значення термінів «ризик», «контакт на місці події», «контакт/прикриття», в контексті виконання оперативно-службових завдань. Тактика взаємодії у складі наряду під час контакту на місці події. Компоненти та значення ситуативної орієнтації до та під час здійснення контакту на місці події.

Алгоритм перевірки документів у особи. Тактичні дії працівника поліції під час перевірки документів особи (підготовка до перевірки, розподіл обов'язків, вибір місця, умов зупинки, безпечного розташування наряду, взяття ситуації під контроль, спостереження за оточенням, завершення перевірки документів, контрольований відхід). Основні заходи особистої безпеки під час реалізації окремих превентивних заходів.

Тема 5. Правові підстави зупинення транспортного засобу. Алгоритм дій під час зупинки транспортного засобу при невідомому рівні ризику. Порядок та способи наближення до транспортного засобу. Особливості зупинення транспортних засобів у темну пору доби. Алгоритм дій під час зупинення транспортного засобу із середнім та високим ступенем ризику. Характерні особливості реалізації тактичної концепції «контакт/прикриття» під час зупинення транспортних засобів. Порядок та правові підстави огляду транспортного засобу. Види та технічні характеристики спеціальних засобів для примусової зупинки транспорту, правова основа їх використання, нормативні обмеження та правила експлуатації.

Тема 6. Поняття та види масових заходів, за формою та метою проведення. Правові гарантії фундаментального права громадян на мирні зібрання. Особливості реалізації права на мирні зібрання в умовах особливих правових режимів. Завдання сил та засобів, що залучаються на охорону публічної безпеки та порядку. Принципи деескалації конфліктів та саморегуляції натовпу під час мирних зібрань. Структура та динаміка розвитку натовпу. Методи пропорційного застосування впливу під час масових зібрань. Структура командування спеціальними заходами з охорони публічного порядку. Методи внутрішньої комунікації підрозділів. Завдання та особливості діяльності групи превентивної комунікації. Проактивні тактичні методи

забезпечення правопорядку. Сучасні психологічні теорії та дослідження динаміки розвитку натовпу. Порівняльний аналіз практик різних правоохоронних систем щодо забезпечення публічної безпеки і порядку під час масових заходів.

Тема 7. Особливості наближення до будівлі на транспортному засобі та в пішому порядку. Принципи огляду будівлі. Порядок дій під час збройної протидії з боку правопорушника. Способи пересування у складі малих тактичних груп. Способи переміщення по міжповерхових сходах. Характеристика основних способів входу в приміщення. Поняття, мета та принципи оточення будівлі. Методи тактичної комунікації під час оточення будівлі. Визначення небезпеки при внутрішньому обшуку будівлі. Особливості використання спеціального спорядження та екіпірування. Застосування засобів освітлення (ліхтарів). Поняття укриття та прикриття під час наближення до будівлі та при вогневому контакті.

Тема 8. Вибуховий пристрій та вибухова речовина, їх поняття та особливості. Основні групи вибухових речовин (ініціювальні, бризантні, металеві), їх властивості. Види детонаторів. Механізми приведення в дію вибухача. Військові бойові припаси (міни), їх різновиди. Характеристика основних протипіхотних мін. Способи маскування гранат на місцевості. Вибухові пристрої, виготовлені з артилерійських снарядів. Саморобні пристрої, виготовлені з підручних матеріалів. Способи приведення в дію вибухових пристроїв. Характерні ознаки, що вказують на можливу наявність вибухового пристрою.

Порядок дій при виявленні вибухових пристроїв. Заходи особистої безпеки та способи захисту при раптовій загрозі вибуху. Алгоритм дій при отриманні інформації про можливе вчинення терористичного акту шляхом вибуху. Порядок дій при виявленні зброї та вибухових пристроїв у громадському транспорті, при надходженні повідомлення про виявлення речовин невідомого походження.

Тема 9. Загальна будова, тактико-технічні характеристики та сфера використання основних зразків безпілотних літальних систем за призначенням, розмірами, дальністю та тривалістю польотів. Поняття, мета, завдання та принципи повітряної розвідки. Використання безпілотних літальних систем під час розвідки та з метою ураження живої сили противника та техніки. Правила експлуатації та технічного обслуговування БпЛА. Правила безпеки польотів. Аналіз отриманих даних та тактичного використання безпілотних систем у різних умовах обстановки.

Тема 10. Поняття особливих умов діяльності для органів правопорядку. Система законодавчих та підзаконних актів, які регламентують діяльність правоохоронних органів в особливих умовах. Місце та роль Національної поліції України в системі органів державного регулювання при виникненні особливих умов. Поліцейський захід, як дія (комплекс дій) превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи

людини, які застосовуються поліцейськими в особливих умовах. Організаційно-правові основи діяльності поліції при введенні правових режимів надзвичайного та воєнного станів. Поняття посиленого варіанту оперативно-службової діяльності поліції. Завдання, що виконуються під час посиленого варіанту несення служби.

Тема 11. Поняття, види та правова основа функціонування блокпостів. Особливості виконання службових завдань в умовах правового режиму воєнного стану. Заходи обмеження правового режиму воєнного стану. Мета та завдання організації мобільних блокпостів. Мета та завдання організації стаціонарних блокпостів. Організація несення служби на блокпості. Вимоги до інженерного укріплення, мінно-вибухових загороджень та облаштування зон огляду транспортних засобів та осіб на блокпості. Розподіл функцій під час огляду транспортних засобів та вантажів, організація позмінного несення служби на блокпості. Тактика взаємодії особового складу під час збройного нападу на блокпост, в тому числі під час артилерійського чи інших видів вогневого ураження. Порядок встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів в Україні або в окремих її місцевостях, де запроваджено воєнний стан – правове забезпечення сфери діяльності.

Тема 12. Предмет вивчення топографії. Місцевість та її елементи. Основні види (різновиди) місцевості та їх тактичні властивості: прохідність місцевості; захисні властивості місцевості; умови орієнтування; умови спостереження; умови маскування; умови ведення вогню; умови інженерного обладнання місцевості. Основні види карт та їх характеристики. Способи орієнтування на місцевості без карти. Орієнтування на місцевості по карті. Способи вивчення місцевості. Поняття та характеристика основних форм рельєфу. Поняття орієнтирів, способи вибору та призначення орієнтирів на місцевості.

РОЗДІЛ 2. ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА

Тема 1. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю.

Основні нормативні документи. Порядок закріплення вогнепальної зброї за поліцейським. Порядок перевірки знань із заходів безпеки при поводженні зі зброєю. Види інструктажів із заходів безпеки. Заходи безпеки під час отримання та здачі зброї до чергової частини. Заходи безпеки під час несення служби. Заходи безпеки під час навчально-тренувальних і спортивних стрільб. Відповідальність за порушення заходів безпеки. Аналіз основних нормативно-правових актів, що регулюють заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю. Детальний розгляд порядку закріплення вогнепальної зброї за працівником правоохоронного органу. Організація та проведення перевірки знань із заходів безпеки: періодичність та методика. Класифікація та

характеристика різних видів інструктажів із заходів безпеки при поводженні зі зброєю.

Тема 2. Правові підстави та порядок застосування та використання вогнепальної зброї.

Стаття 42 Закону України «Про Національну поліцію» – «Поліцейські заходи примусу». Стаття 43 Закону України «Про Національну поліцію» – «Порядок застосування поліцейських заходів примусу». Стаття 46 Закону України «Про Національну поліцію» – «Застосування вогнепальної зброї». Аналіз змісту статті 42 Закону України «Про Національну поліцію» та класифікація поліцейських заходів примусу. Визначення місця та ролі вогнепальної зброї серед інших поліцейських заходів примусу, передбачених статтею 42. Детальний розгляд загального порядку застосування поліцейських заходів примусу відповідно до статті 43 Закону. Вимоги до попередження про застосування заходів примусу та випадки, коли таке попередження може бути відсутнім (стаття 43).

Тема 3. 9-мм пістолети «Форт»

Призначення, тактико-технічні характеристики, основні частини та механізми пістолетів «Форт-12», «Джеріхо-Форт» та його модифікацій, «Форт-14», «Форт 17». Будова та робота частин і механізмів пістолетів. Затримки при стрільбі та способи їх усунення. Догляд, чистка, змазка та зберігання пістолетів. Огляд пістолета та підготовка до стрільби. Порівняльний аналіз тактико-технічних характеристик (ТТХ) пістолетів «Форт 12», «Форт-14», «Форт-17» та «Джеріхо-Форт» (та його модифікацій). Вивчення основних частин та механізмів пістолетів «Форт-12», «Джеріхо-Форт» та їх функціональне призначення. Будова та принцип роботи ударно-спускового механізму та механізму перезаряджання пістолетів «Форт».

Тема 4. 9-мм пістолет Макарова (ПМ)

Призначення, тактико-технічні характеристики, основні частини та механізми пістолета Макарова (ПМ). Будова та робота частин і механізмів пістолета. Затримки при стрільбі та способи їх усунення. Догляд, чистка, змазка та зберігання пістолета. Огляд пістолета та підготовка до стрільби. Вивчення тактико-технічних характеристик (ТТХ) пістолета Макарова (калібр, вага, ємність магазину, прицільна дальність). Розгляд основних частин та механізмів пістолета Макарова та їх функціонального призначення.

Тема 5. Автомати Калашникова (АК).

Призначення, тактико-технічні характеристики, основні частини та механізми автоматів Калашникова (7,62-мм автомат Калашникова модернізований АКМ; 5,45-мм автомати Калашникова АК-74, АКС-74У). Будова та робота частин і механізмів автоматів. Затримки при стрільбі та способи їх усунення. Догляд, чистка, змазка та зберігання автоматів. Огляд автомату та підготовка до стрільби. Порівняльний аналіз тактико-технічних характеристик (ТТХ) 7,62-мм АКМ та 5,45-мм АК-74/АКС-74У. Вивчення

основних частин та механізмів автоматів Калашникова та їх функціональне призначення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ (основи тактичної підготовки)

1. Безпалова О. І., Чишко К. О., Бахаєва А. С., Макаренко В. С. Адміністративна діяльність поліції в умовах воєнного стану : довідник. Харків : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2022. 105 с. URL : <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ade7c3ca-f959-4b9b-97f6-f88adb1c903f/content>.
2. Тимчасова інструкція дій особового складу, який виконує завдання на блокпостах, контрольних постах та інших об'єктах по перевірці осіб та транспортних засобів в районі проведення операції об'єднаних сил: Наказ Командувача об'єднаних сил від 26.05.2019 № 400.
3. Методичні рекомендації. Ситуаційні завдання та варіанти дій за ними для підрозділів родів військ та спеціальних військ». (За досвідом проведення ООС). Центр оперативних стандартів і методики підготовки збройних сил України спільно з Головним управлінням підготовки Збройних сил України.
4. Албул С.В., Кузніченко С.О., Юлдашев В.В.: методичні рекомендації. Організація несення служби на блокпостах підрозділами Національної поліції України. Одеса : Одеський державний університет внутрішніх справ, 2022. 48 с.
5. Радченко Ю.А., Турченко В.І., Радченко А.А., Терещенко С.В., Красновид А.С., Стадник М.М.: Застосування фізичної сили поліцейськими. Навчально-методичний посібник: Київ/Видавничий дім «Генеза» - 2023. 128 с.
6. Тактико-спеціальна підготовка : навч. посіб. / [О.Г. Комісаров, А.О. Собакаръ, Е.Ю. Соболю, О.С. Юнін та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, 2017. 277 с.
7. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції : навч. посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.
8. Тактична та тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції України : навч. посіб. Харків : ХНУВС, 2017. 306 с.
9. Організаційно-правові основи діяльності Національної поліції: навч. посіб. / [авт. кол.: В.О. Басс, В.М. Білик, С.Г. Братель та ін.; за ред. В.А. Кулікова]. – Київ : ФОП Маслаков, 2020. – 294 с.
10. Військова топографія : підручник / за ред. М. І. Лисенка. — К. : НАОУ, 2018. — 320 с.
11. Кузьменко В. В. Військова топографія : навч. посіб. / В. В. Кузьменко, О. М. Яценко. — Львів : НАСВ, 2020. — 276 с.
12. Похиленко В. І. Основи військової топографії : навч. посіб. / В. І. Похиленко, А. М. Пінчук. — Х. : ХНУПС ім. І. Кожедуба, 2019. — 242 с.

13. Бойко С. І. Орієнтування на місцевості та робота з топографічною картою : навч.-метод. посіб. / С. І. Бойко. — К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2017. — 148 с.

14. Ковальчук О. М. Топографічна підготовка військовослужбовців : навч. посіб. / О. М. Ковальчук. — Одеса : Військ. акад., 2021. — 210 с.

15. Методичні рекомендації щодо організації та забезпечення публічної безпеки під час масових заходів : Нац. поліц. України. — К. : Нац. поліція України, 2019. — 48 с.

16. Забезпечення охорони громадського порядку під час масових заходів : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. І. П. Іваненка. — Харків : ХНУВС, 2020. — 112 с.

17. Петренко О. В. Тактика дій підрозділів поліції під час масових заходів : монографія / О. В. Петренко. — К. : НАВС, 2018. — 224 с.

18. Ковальчук А. П., Гуменюк Н. Ю. Забезпечення безпеки масових заходів: тактичні підходи та ризик-менеджмент / Науковий вісник Нац. акад. внутр. справ. — 2020. — Вип. 34. — С. 58–72.

19. Романенко О. В. Публічна безпека і право: досвід організації поліцейської діяльності під час мирних демонстрацій / О. В. Романенко // Право і безпека. — 2019. — № 2. — С. 23–35.

20. Методичні рекомендації з використання спеціальних засобів і формувань для охорони громадського порядку : МВС України, Департамент превентивної діяльності. — К. : МВС, 2017. — 36 с.

21. Шевчук П. С. Координація взаємодії органів поліції з організаторами масових заходів : зб. наук. праць / за ред. П. С. Шевчука. — Одеса : ОДУВС, 2022. — С. 101–130.

22. Мельник А. Б., Гуцуляк М. Я. Методологічні концепти забезпечення публічної безпеки та порядку під час масових заходів // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. — 2021. — № 2 (119). — С. 45–56. — Режим доступу: <https://irbis-nbuv.gov.ua/EJRN/1249001>

23. Про затвердження Порядку встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів в Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан: постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1455 VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1455-2021-%D0%BF#Text>;

24. Наказ МВС від 27.04.2020 № 357 «Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>

25. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх

справ України від 26 січня 2016 р. № 50 // Офіційний вісник України. — 2016. — № 16. — Ст. 653.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ (вогнева підготовка)

1. Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та Норм витрат боєприпасів поліцейськими під час проведення практичних стрільб: Наказ НПУ від 13.01.2026 р. № 23.
2. Методика вивчення матеріальної частини вогнепальної зброї (на прикладі 9-мм пістолета Макарова) : метод. рек. / уклад. : О. В. Запорожанов, С. П. Максимов. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 64 с.
3. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю: Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70.
4. “Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України” наказ МВС України від 26.01.2016 року № 50.
5. Вогнева підготовка: Навчальний посібник / Авторський колектив: В.А. Дідковський, Д. В. Лук’янов, І. М. Мазур, Є. В. Полікарпов, В. В. Свінціцький. К.: НАВС, 2015. 320 с.
6. Основи техніки швидкісної стрільби з пістолета для МВС: навч.-метод. посіб. / О.В. Запорожанов, А.М. Лобода, А.В. Нестеренко, С.П. Максимов. К.: ФОП О.С. Ліпкан, 2011. 112 с.
7. Вогнева підготовка: Навч. посіб./ В.Ф.Глущенко, А.О.Колоколов, Ю.В.Мельник та ін. Вінниця, “ДТП”, 1998. 160с.
8. Вогнева підготовка: Навч. посіб./ В.В. Василенко, В.М.Дзюба, О.Ю. Окунський та ін. К.: Паливода, 2003.
9. Вогнева підготовка: Навч.-метод. посіб. / С.П. Максимов, О.В. Запорожанов, О.Г. Шкапа та ін.- К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. 108 с.
10. Вогнева підготовка: Підручник / А.Б. Балик, В.С. Гуславський, В.О. Криволапчук, В.В. Подгорний, О.М. Фефелов; заг. ред. М.Г. Вербенського, В.С. Гуславського, 2009. 664 с.
11. Вогнева підготовка: Навчальний посібник / Авторський колектив: В.А. Дідковський, Д.В. Лук’янов, І.М. Мазур, Є.В. Полікарпов, В.В. Свінціцький. К.: НАВС, 2015. 320 с.
12. Застосування вогнепальної зброї працівниками органів внутрішніх справ: Посібник / В.О.Сніжко, В.В. Черней, А.В. Юрченко та ін. К.: НАВСУ, 2004. 176 с

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ З ОСНОВ ТАКТИЧНОЇ ТА ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ

1. Історичний аспект виникнення та розвитку тактики як воєнної науки.
2. Поняття тактичної підготовки, як складової службової підготовленості правоохоронців.
3. Принципи тактичної підготовки.
4. Мета та завдання тактичної підготовки.
5. Нормативне регулювання тактичної підготовки правоохоронців.
6. Методологія набуття вмінь та навичок з тактичної підготовки.
7. Складові процесу комунікації.
8. Вимоги керівних документів щодо спілкування з громадянами.
9. Особливості спілкування з окремими категоріями громадян.
10. Значення невербальних проявів комунікації.
11. Поняття та сфера використання «моделі застосування сили».
12. Характеристика рівнів опору з боку особи.
13. Правова особа застосування заходів впливу з боку поліції.
14. Реагування на подію на основі принципу «пропорційності».
15. Визначення та характеристика концепції «контакт/прикриття».
16. Ролі та обов'язки «поліцейського контакту».
17. Ролі та обов'язки «поліцейського прикриття».
18. Правила пильності під час контакту на місці події
19. Правова основа зупинення транспортних засобів.
20. Фактори, що враховуються при зупиненні ТЗ.
21. Зупинення ТЗ при невідомому рівні ризику.
22. Зупинення ТЗ при середньому рівні ризику.
23. Зупинення ТЗ при високому рівні ризику.
24. Поняття та види масових зібрань громадян.
25. Аналіз концепції охорони публічної безпеки та порядку за скандинавською моделлю.
26. Принципи деескалації під час масових заходів.
27. Динаміка розвитку натовпу відповідно до сучасних наукових теорій.
28. Структура командування під час масових заходів.
29. Тактичні методи внутрішньої комунікації між підрозділами.
30. Проактивні методи охорони публічної безпеки та порядку.
31. Концепція застосування мобільних підрозділів для припинення групових порушень публічного порядку.
32. Принципи огляду будівлі.
33. Особливості наближення до будівлі на ТЗ та в пішому порядку.
34. Спосіб входу в приміщення способом «гак».
35. Спосіб входу в приміщення способом «хрест-навхрест».
36. Спосіб входу в приміщення способом «комбінований».

37. Тактика пересування у складі малих тактичних груп.
38. Мета та принципи оточення будівлі.
39. Загальні ознаки та принцип приведення в дію саморобного вибухового пристрою.
40. Порядок реагування на виявлений вибуховий пристрій.
41. Загальні рекомендації щодо захисту від вибухового пристрою.
42. Сфера застосування безпілотних літальних апаратів у правоохоронній діяльності.
43. Загальна характеристика основних зразків БпЛА.
44. Поняття повітряної розвідки та основні принципи її реалізації.
45. Поняття особливих умов діяльності правоохоронних органів.
46. Завдання та мета переведення особового складу на посилений варіант оперативно-службової діяльності.
47. Поняття та основні завдання оперативного штабу.
48. Порядок залучення приданих сил до виконання оперативно-службових завдань.
49. Нормативно-правове регулювання організації блокпостів.
50. Поняття та завдання стаціонарного блокпоста.
51. Поняття та особливості облаштування мобільного блокпоста.
52. Організація взаємодії на блок-пості.
53. Порядок зупинки та огляду ТЗ на блокпостах.
54. Місцевість та її тактичні властивості.
55. Орієнтування на місцевості без карти.
56. Орієнтування на місцевості по карті.
57. Способи цілевказання на місцевості
58. Призначення 9мм ПМ.
59. В чому полягає автоматика 9мм ПМ.
60. ТТХ 9мм ПМ.
61. Відмінності у ТТХ 9мм ПМ та 9мм «Форт»-12.
62. Будова 9мм ПМ.
63. Будова ударно-спускового механізму 9мм ПМ.
64. Призначення рамки зі стволом і спусковою скобою 9мм ПМ.
65. Призначення зворотної пружини.
66. Для чого служить затвор.
67. Місцезнаходження, будова і призначення викидача.
68. Призначення курка.
69. Чи відноситься ударник до ударно-спускового механізму.
70. Призначення запобіжника.
71. Призначення зворотної пружини.
72. Призначення шептала.
73. Будова магазина.
74. Призначення зуба подавача.
75. Призначення затворної затримки.

76. Що таке нарізи.
77. Будова бойової пружини.
78. Будова затворної пружини.
79. Які ви знаєте затримки що можуть виникнути при стрільбі.
80. Спосіб усунення осічки.
81. Чому відбувається автоматична стрільба.
82. Спосіб усунення недокриття патрона затвором.
83. Будова патрона.
84. Будова кулі.
85. Призначення ударника.
86. Що приводить в дію затворну затримку по закінченні всіх патронів у магазині.
87. Причина прихоплення гільзи затвором.
88. Що визначає інструкція із заходів безпеки при поводженні з табельною вогнепальною зброєю.
89. В яких випадках проводиться вивчення заходів особистої безпеки при поводженні з табельною вогнепальною зброєю.
90. В яких випадках закріплюється за працівником поліції табельна вогнепальна зброя, що для цього необхідно.
91. Коли і в який термін проводиться перевірка знань у працівників поліції з питань безпеки при поводженні з табельною вогнепальною зброєю.
92. В яких випадках не видається посвідчення про класифікацію в поводженні з табельною вогнепальною зброєю.
93. Обов'язки працівника поліції, за яким закріплено табельну вогнепальну зброю.
94. Що категорично забороняється при поводженні з табельною вогнепальною зброєю.
95. Назвіть розділи з яких складається інструкція із заходів безпеки при поводженні з табельною вогнепальною зброєю.
96. Які є в даній інструкції види інструктажів.
97. Коли проводиться первинний інструктаж.
98. Коли проводиться цільовий інструктаж.
99. Який порядок отримання табельної вогнепальної зброї та боєприпасів.
100. Що повинен перевірити працівник поліції при отриманні зброї.
101. Що необхідно перевірити при огляді набоїв.
102. Який порядок здачі табельної зброї і боєприпасів.
103. Порядок розряджання зброї.
104. Порядок носіння табельної вогнепальної зброї.
105. Що категорично забороняється при поводженні з табельною вогнепальною зброєю під час несення служби.

106. Які особи не допускаються до проведення стрільб.
107. У яких випадках терміново припиняється ведення вогню стріляючим самостійно або за командою керівника стрільб.
108. Що категорично забороняється при проведенні навчально-тренувальних і спортивних стрільб.
109. Призначення АК.
110. Назвіть ТТХ АКМ.
111. Назвіть ТТХ АК-74.
112. Назвіть ТТХ АКС-74У.
113. Бойова швидкострільність АКС-74У по одиночними пострілами чергою.
114. Вага АК.
115. З чого складається АК.
116. Принцип роботи АК.
117. Коли і в яких випадках здійснюється неповне і повне розбирання автомата.
118. Призначення затворної рами з газовим поршнем АК-74.
119. Призначення затвора АК-74.
120. Будова патрона АК-74.
121. Затримки при стрільбі і способи їх усунення АК-74.